

Raport z Papui Zachodniej 2021 – 3

23 października 2021

Papua Zachodnia to zachodnia część Nowej Gwinei, drugiej co do wielkości wyspy ziemskiego globu. W okresie europejskiego kolonializmu obszar Papui Zachodniej znajdował się w holenderskiej strefie wpływów. Na początku lat 1960. Papua Zachodnia po tajnych negocjacjach, w których nie wzięli udziału rdzenni mieszkańcy Papui Zachodniej, została scedowana na rzecz Indonezji. „Papuaska Jałta” miała miejsce w amerykańskim Middlebourgu i Nowym Jorku, gdzie swoje podpisy złożyli przedstawiciele Holandii i Indonezji pod okiem amerykańskiego mediatora Ellswortha F. Bunkera. Wraz z wkroczeniem do Papui Zachodniej administracja Indonezji rozpoczęła pacyfikację Zachodnich Papuasów i grabienie ich ziem, a amerykańska korporacja Freeport McMoran uzyskała dostęp do jednych z największych zasobów złota i miedzi na świecie (dziś kopalnia Grasberg). Według różnych rachub z rąk indonezyjskiej armii zginęło od 100 tys. do 300 tys. rdzennych mieszkańców Papui Zachodniej.

Obecnie administracja Indonezji utrzymuje status quo w regionie tłumiąc przejawy zachodniopapuaskiej suwerenności i wolności. W reakcji na rosnące zainteresowanie kwestią nadużyć w Papui Zachodniej, strona indonezyjska po raz pierwszy w historii doprowadziła do skazania obcokrajowca „za zdradę Indonezji” po tym jak podczas podróży turystycznej miał on kontakt z różnymi przedstawicielami zachodniopapuaskiego społeczeństwa. Obcokrajowcem tym jest [obywatel Polski Jakób Skrzypski](#)

OPERACJA WOJSKOWA W PUNCAK 2021

Na przełomie kwietnia i maja 2021 roku [wybuchł kryzys w](#)

[regencji Puncak](#). Aktywność indonezyjskiej armii w tym regionie wzrosła po śmierci dwóch nauczycieli, ale dopiero śmiertelna zasadzka w jaką wpadł w wiosce Dambet 25 kwietnia szef regionalnej państwowej agencji wywiadowczej w Papui (Kabinda), Gusti Putu Danny Karya Nugraha, wywołała prawdziwy gniew indonezyjskich władz. 26 kwietnia, prezydent Indonezji Joko Widodo zapowiedział interwencję militarną i ściganie partyzantów z Armii Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB), a 29 kwietnia minister ds. koordynacji polityki prawa i bezpieczeństwa, Mahfud, ogłosił, że papuascy partyzanci będą teraz traktowani przez indonezyjskie państwo jako „terroryści”.

Za tymi słowami poszła relokacja przynajmniej kilkuset indonezyjskich żołnierzy w rejon regencji Puncak. W pierwszych dniach po obwieszczeniu indonezyjskich notabli mieszkańcy wiosek Tegelobak, Misimaga, Efesus i Upaga, uciekli z domów po tym jak zostali ostrzelani przez indonezyjskich żołnierzy. Nagranie wykonane z wnętrza helikoptera zostało opatrzone napisem „eksterminujemy OPM (Ruch Wolnej Papui)”. Wykonano je zaledwie kilka dni po tym jak indonezyjski przedstawiciel wezwał rząd w Dżakarcie do nie rozmawiania o prawach człowieka dopóki nie zniszczy on papuaskich rebeliantów. Apel ten wygłoszony przez Bambang Soesatyo przewodniczącego Ludowego Zgromadzenia Konsultacyjnego Indonezji (MPR-RI) odbił się szerokim echem. „To jest suszenie wody w stawie w celu złowienia ryb” – twierdził indonezyjski marszałek.

Rzecznik Armii Wyzwolenia Papui Zachodniej, Sebby Sambom apelował do Indonezyjskiej armii o wyznaczenie obszaru walk poza obrębem wiosek zamieszkałych przez ludność cywilną. Suriastawa, lokalny rzecznik indonezyjski armii ripostował, że walki mogą być toczone na dowolnym obszarze, gdy w grę wchodzi integralność terytorialna i suwerenność Zjednoczonej Republiki Indonezji (NKRI). Według niego uzbrojone bandy zbrojne (Kelompok Kriminal Bersenjata – KKB) zostaną prędzej czy później osądzone i pokonane. Arief Fajar Satria, rzecznik sił

bezpieczeństwa wysłanych do Papui twierdził, że wspólna operacja policyjno-wojskowa składa się z 1128 pracowników, a ich strategią jest „czekanie, aż wyjdą z ukrycia” w górach.

Indonezyjskie wojsko nader często nie odróżnia jednak cywilów od działaczy niepodległościowych, a także cywilnych działaczy niepodległościowych od grup stawiających zbrojny opór indonezyjskiej obecności w Papui Zachodniej. Najgłośniejszym morderstwem cywilów z rąk indonezyjskich armii podczas tej operacji będzie te z 4 czerwca w trakcie, której zginie małżeństwo: Patianus Kogoya (45 l.) i Paitena Murib (43 l.), a także 55-letni Erialek Kogoya. Zostali oni zastrzeleni w regionie Ilaga. W tym samym wydarzeniu trzy inne osoby – w tym pięcioletnie dziecko – zostały ranne. Strona indonezyjska próbowała odciąć się od powiązań z tym wydarzeniem, ale lokalne kościoły potwierdziły jego rzeczywistość.

W wyniku operacji militarnej indonezyjskich sił bezpieczeństwa tysiące mieszkańców wiosek położonych w dystryktach Ilaga, Gome i Beoga migrowało do stolicy regencji – miasta Ilaga, lub szukało schronienia w regencjach Mimika lub Nabire. Kryzys humanitarny w regencji Puncak szybko znalazł swój oddźwięk w papuaskich środowiskach studenckich w Bogor na Jawie, bowiem jest tam spora grupa studentów z Puncak. Opiekun zrzeszenia młodzieży papuaskiej z Puncak, Pendiko Murib, żądał natychmiastowego wycofania wojska z regionu, ponieważ jego krewni i rodzina nie są w stanie przetrwać w bombardowanych wioskach. Wtórował mu inny opiekun zrzeszenia młodzieży z Puncak, Eison Wenda, podkreślając, iż wielu mieszkańców bombardowanych dystryktów ucieka do lasu, gdzie są narażeni na głód i choroby, a ponadto „nie należy zapominać, że jest tam wiele kobiet w ciąży, starców i dzieci, którzy każdego dnia są zmuszeni przemieszać się i uciekać”.

Z końcem czerwca 2021 roku lokalne służby doliczyły się 833 uchodźców pochodzących z Puncak w regencji Mimika. Yunias Kulla, szef pomocy humanitarnej w regionie poinformował, że uchodźcy pochodzą z różnych środowisk: pracują jako rolnicy,

urzednicy, nauczyciele i gospodynie domowe. Są wśród nich zarówno mężczyźni, matki i dzieci. Z rozmów przeprowadzonych z nimi wynikało, że obawiali się powrotu do swoich rodzinnych stron. Kulla zwrócił się do centralnego rządu w Dżakarcie o natychmiastowe wycofanie wszystkich oddziałów z regencji Puncak w celu rozładowania utrzymującego się napięcia. Prawnik Octavianus Tabuni stwierdził, że w rezultacie działalności sił bezpieczeństwa mieszkańcy w Puncak żyli w obozach dla uchodźców rozmieszczonych w 26 wsiach. Ci, którzy zbiegli ze swoich domostw rozstawiają prowizoryczne namioty na dziedzińcach wiejskich kościołów.

Jednocześnie w czerwcu, po dwóch miesiącach od rozgorzenia konfliktu i zarazem częściowego jego przygaśnięcia niektórzy uchodźcy zaczęli odwiedzać swoje domy. Na noc obawiali się jednak pozostać w wiosce i powracali do obozów dla uchodźców. „Na początku czerwca rząd regencji Puncak wysłał osiem samolotów pomocy żywnościowej z Timiki. Do 21 czerwca 2021 roku rozdaliśmy całą pomoc. Obecnie nie ma już pomocy dla uchodźców” – powiedział Peniel Wakerwa, szef pomocy społecznej w regencji Puncak. Braki żywnościowe zaczęły zmuszać mieszkańców do powrotu do swoich wiosek i poszukiwania żywności na polach i poletkach, których nie doglądali od dwóch miesięcy.

8 lipca 2021 roku, administracja regencji Puncak na placu „Trihora” w Iladze zorganizowała ceremonię palenia bezoaru, czyli wieprzowego kamienia żółciowego, co w lokalnej tradycji oznaczało zazwyczaj koniec wojny. Ceremonię zorganizowano na oczach setek mieszkańców miasta i uchodźców, aby zachęcić przesiedleńców z Puncak do powrotu do domu. W trakcie wydarzenia, regent Puncak, Willem Wandik ogłosił koniec wojny (czyli wim w miejscowym języku). „Wim się skończyła” – ogłosił regent. „Przez ostatnia dwa miesiące społeczność nie prowadziła żadnej działalności [z powodu wysiedlenia]. Tak więc płonący bezoar jest sposobem przywrócenia i wyprostowania percepcji obecnej sytuacji, ponieważ widzimy, że ludzie są

straumatyzowani. Jesteśmy tutaj [uczestniczymy w ceremonii], aby eskortować tych ludzi z powrotem do ich domów” – oświadczył Wandik.

Zachęcając uchodźców do powrotu do własnych domów Wandik jednocześnie zupełnie szczerze przyznał, że nie jest w stanie zapewnić im bezpieczeństwa. Peniel Wakerwa uznał, że regent nakazał ludziom powrót do rodzinnych miejscowości ponieważ tak naprawdę skończyła się żywność. W jego opinii ludzi tych zachęcono do powrotu do domów bez zorganizowania mechanizmu repatriacji. Wakerwa krytykując ruch regenta podkreślał, że tylko dobrze zaplanowana koncepcja pomoże uchodźcom bezpiecznie dotrzeć do rodzinnych miejscowości, zwłaszcza, że w niektórych wioskach, jak i w lesie nadal operują indonezyjskie siły bezpieczeństwa i TPN-PB.

Operacja wojskowa w Puncak i towarzyszące jej zaognienie konfliktu w Papui Zachodniej po rządowej etykiecie „terrorystów” nadanej TPN-PB zostało skrytykowane przez środowiska kościelne, obrońców praw człowieka i działaczy humanitarnych. Katolicki ksiądz z Jayapury, John Djonga w wywiadzie udzielonym dla gazet Sydney Morning Herald i The Age powiedział, że indonezyjskie wojsko otrzymało „carte blanche” na zastrzelenia każdego po tym jak rząd określił mianem „terrorystów” „uzbrojonych separatystów”. Apel o przywrócenie pokoju i nawiązanie dialogu popłynął ze strony środowisk protestanckich. Myślenie w takiej kategorii nie mieści się jednak w optyce ministra Mahfuda, który przyznawszy, że wojna nie rozwiąże konfliktu w Papui, zaznaczył, że egzekwowanie prawa przeciwko papuaskim partyzantom jest elementem strategii przyspieszonego dialogu z Papuasami. Instrukcje prezydenta Indonezji służące rozprawieniu się z nimi, zdaniem Mahfuda, są symptomem „podejścia opiekuńczego” i formą „płynnego dialogu” z Papuasami jako takimi, populacją większą niż grupy zbrojne.

Benny Wenda, Tymczasowy Prezydent Papui Zachodniej i przewodniczący Zjednoczonego Ruchu Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP) odnosząc się do sytuacji w Puncak napisał, że

„morderstwo z zimną krwią” jest aktualnie kulturą policji i wojska w Indonezji. „Indonezja nazywa Ruch Wolnej Papui (OPM) terrorystami. OPM to wszyscy Zachodni Papuasi, którzy mają nadzieję na wolność i samostanowienie, są to wszystkie organizacje które walczą o sprawiedliwość i wyzwolenie Papui Zachodniej. Jestem OPM. ULMWP to OPM. Jeśli nazywasz OPM terrorystą, to nazywasz całą populację Papui Zachodniej terrorystami. Państwo indonezyjskie atakuje wszystkich Zachodnich Papuasów w celu wyeliminowania ich – dowody znajdują się w Iłaga, gdzie zastrzelono nieuzbrojonych cywilów” – oświadczył Benny Wenda, który uważa, że stygmatyzujące etykiety są częścią systematycznego planu Dżakarty, aby „uzasadnić swoją obecność w Papui Zachodniej jak i rozmieszczenie 21000 żołnierzy na papuaskiej ziemi”.

Markus Haluk, dyrektor wykonawczy ULMWP, podczas czerwcowego seminarium książkowego w Jayapurze wymienił dziewięć różnych powodów dla których indonezyjskie władze nazywają uzbrojonych rebeliantów terrorystami. Haluk przekonuje, że strategia podgrzewania konfliktu jest formą odpowiedzi na szeroki opór społeczny, cywilny i zbrojny z jakimi spotykają się Indonezyjczycy w Papui Zachodniej. Problemem dla administracji Indonezji są dyplomatyczne wysiłki ULMWP na forum międzynarodowym, których echo dociera do Dżakarty z krajów Pacyfiku. Problemem jest również zbiorowe odrzucenie przez społeczeństwo papuaskie nowej wersji Specjalnej Autonomii (Otsus Jilid II), wyrażające się w zawiązaniu Petycji Ludu Papui (PRP), podpisanej przez kilkaset tysięcy ludzi. „Etykieta terrorystyczna jest sposobem na wyizolowanie kwestii papuaskiej i uciszenie papuaskiej wolności słowa” – przekonywał Haluk. Dyrektor wykonawczy ULMWP zauważa, że przekonanie całego świata, iż papuascy partyzanci to „terrorysty” otworzyłoby przed indonezyjskimi siłami bezpieczeństwa udział w różnych ćwiczeniach antyterrorystycznych za granicą, a także umożliwiłoby pozyskanie funduszy na walkę z terroryzmem ze Stanów Zjednoczonych, Unii Europejskiej, Australii i Nowej Zelandii.

Etykieta terrorystyczna służy również wzmocnieniu posłuszeństwa i strachu wśród tych urzędników w Papui, którzy zgodzili się pełnić funkcje samorządowe w indonezyjskich strukturach rządowych. Zdaniem Haluka jasne wskazanie wrogów ułatwia także wysiłki państwa indonezyjskiego na rzecz zabezpieczenia inwestycji krajowych i międzynarodowych, a patrząc na Papuę Zachodnią należy pamiętać, że „indonezyjskie elity polityczne odgrywają dużą rolę w interesach inwestycyjnych, na przykład w koncesjach leśnych, sprzedaży napojów alkoholowych i górnictwie”.

KASUS VICTORA YEIMO UKAZUJE KRYTYCZNE WARUNKI W INDONEZYJSKICH WIĘZIENIACH

Victor Yeimo, międzynarodowy rzecznik Komitetu Narodowego Papui Zachodniej (KNPB) był jedną z najbardziej poszukiwanych osób przez indonezyjskie władze po [wielkich demonstracjach antyrasistowskich jakie wybuchły w całej Papui Zachodniej w sierpniu i wrześniu 2019 roku](#). Zatrzymanie zachodniopapuaskiego działacza przez indonezyjskie służby 9 maja 2021 roku spotkało się z szerokim potępieniem. „Každy Zachodni Papuas, który głośno mówi o niesprawiedliwości – przywódcy kościelni, lokalni politycy, dziennikarze – mogą teraz zostać uznani za przestępcę lub terrorystę, zostać aresztowani lub zabici” – komentował wówczas Benny Wenda, Tymczasowy Prezydent Papui Zachodniej i przewodniczący Zjednoczonego Ruchu Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP).

Wątpliwe przesłanki prawne uzasadniające zatrzymanie Victora Yeimo oraz pogarszający się stan jego zdrowia, z kolejnymi tygodniami przyciągał uwagę coraz liczniejszej rzeszy obrońców prac człowieka, w Indonezji i za granicą. Osadzony na posterunku mobilnej brygady policji (Mako Brimob Kotaraja) w Jayapurze, usłyszał 11 zarzutów, w tym m.in. zdrady Republiki Indonezji, podżegania do nienawiści, podpalenia oraz

zainicjowania antyrasistowskich wystąpień młodzieży papuaskiej na Jawie, w Manokwari, Jayapurze i Wamenie. Według rzecznika organizacji TAPOL, Pelagio Dautela, Victor Yeimo jako niezwykle charyzmatyczny lider KNPB, nieustraszenie walczący o przywrócenie Zachodnim Papuasom prawa do samostanowienia, stanowi „cel do likwidacji” dla służb specjalnych Zjednoczonej Republiki Indonezji (NKRI). Dautel i Mary Lawlor określili stan więźnia jako „niepokojący”. Warunki panujące w indonezyjskich więzieniach (zatłoczonych, dusznych i wilgotnych) sprzyjają takim chorobom jak gruźlica. Pożywienie serwowane w celach prowadzi do schorzeń układu pokarmowego i wystąpienia syndromu niedożywienia, co należy kwalifikować, jako formę tortur.

Lipiec potwierdził, że sugestie Dautela nie były pozbawione podstaw. Pomimo, że minęło 60 dni od zatrzymania rzecznika KNPB, pozostawał on nadal w odosobnieniu. Emanuel Gobay, prawnik V. Yeimo, upatrywał w tym formy naruszenia indonezyjskiego kodeksu postępowania karnego. 16 sierpnia 2021 roku w Dekai, centralnym mieście regencji Yahukimo odbyła się wielotysięczna demonstracja, której uczestnicy domagali się uwolnienia zatrzymanego. Koordynator demonstracji, Ruben Wakla, reprezentujący KNPB Yahukimo wezwał wszystkich do zwrócenia uwagi na stan zdrowia Victora Yeimo. „Victor należy do wszystkich mieszkańców Papui, lud Yahukimo prosi o natychmiastowe uwolnienie Victora” – powiedział Melgy Giban, rzecznik KNPB Yahukimo. W trakcie demonstracji indonezyjskie siły bezpieczeństwa zaatakowały zgromadzonych. Jeden z protestujących został ranny i zmarł kilka dni później w szpitalu.

Brutalnie spacyfikowano również pokojową demonstrację w Jayapurze. W jej trakcie raniony w głowie został Agus Kossay, przewodniczący KNPB. Z rąk zintegrowanych sił indonezyjskiego wojska i policji (TNI/Polri) obrażenia odnieśli również inni

protestujący. Publiczne wystąpienia i kampania na rzecz uwolnienia Victora Yeimo nasilała się wraz z kolejnymi doniesieniami o pogarszający się stan zdrowia zatrzymanego. Indonezyjska prawniczka, Veronica Koman poinformowała, że uwięzionego działacza KNPB dręczył „krwawy kaszel”. Według Koman policja celowo wysunęła dwa nieuzasadnione zarzuty (podpalenie i kradzież), tak by móc traktować Victora Yeimo jak pospolitego kryminalistę. Stało się jasnym, że pogarszający się stan zdrowia aresztowanego można ustabilizować jedynie poza aresztem. Klauzula administracyjna nakazywała jednak spełnienie wymogu poświadczenia za oskarżonego ze strony dwóch członków prowincjonalnej Rady Reprezentantów Ludowych (DPR-P) oraz jednego prawnika.

Gotowość taką zgłosiło dwóch członków DPR-P, John N.R. Gobai oraz Laurenzus Kadepa. Wobec tego Sąd Okręgowy w Jayapurze wydał stosowne zarządzenie. Mimo spełnienia wszystkich formalności i zarządzenia sądowego związanego z zwieszeniem aresztu, w dniu 28 sierpnia Szef Prokuratury w Papui (Kajati Papua), Nicolaus Kondomo wciąż nie chciał wypuścić rzecznika KNPB z aresztu. John N.R. Gobai i Laurenzus Kadepa udali się pod rezydencję Kondomo w otoczeniu członków rodziny Victora Yeimo. Na spotkaniu z przedstawicielami ludowymi Kondomo zasugerował, że zamierza zwlekać z realizacją postanowienia sądu do ostatniego dnia sierpnia.

W odpowiedzi na ten bieg spraw, Agus Kossay wydał specjalną odezwę do ludu Papui Zachodniej, w której począwszy od 30 sierpnia 2021 roku (poniedziałek) zachęcał do okupacji siedziby prokuratora generalnego. Zadaniem akcji było zmuszenie prokuratora do umożliwienia leczenia Victorowi Yeimo, tam gdzie uzyska najwłaściwszą pomoc, w szpitalu. Agus Kossay podkreślał, że Victor Yeimo nie prowadzi intelektualnej gry, a jest ofiarą indonezyjskiego rasizmu, w związku z czym potrzebna jest mobilizacja KNPB oraz ludu Papui w ramach potężnej akcji protestacyjnej. Apel Kossaya spotkał się z odpowiedzią setek osób, które zebrały się pod siedzibą

prokuratury o godzinie 10:00. Policja zamknęła bramę prowadzącą do obiektu i zakazała wkraczanie na jego teren. Wśród osób, którym uniemożliwiono dostęp do prokuratury znaleźli się prowincjonalni przedstawiciele papuascy sprawujący swój urząd w ramach indonezyjskiej samorządności: John N.R. Gobai i Herlina Murib. Wzbudziło to konsternację przedstawicieli samorządowych i organizacji młodzieżowych z regionu Paniai, zamieszkałego w dużej mierze przez lud Mee, którzy widzieli jak przedstawiciel polityczny z ich regionu był popychany i szturchany.

O godzinie 13.00 policja rozbiła i rozproszyła demonstrantów. Ranni zostali Gad Holanue, Varra Iyaba, Hengki Giban, Leti Soll, Egenius Tebay i Jufri Dogomo. Trzech innych demonstrantów (m.in. Soleng Soll i Beni Orsa Bayage) zostało aresztowanych. O godzinie 15.20 Victor Yeimo został zabrany z komisariatu Brimob i w końcu przewieziony do Szpitala w Jayapurze (RSUD Jayapura). Prawnicy reprezentujący Victora Yeimo rozpoczęli starania o trwałe przeniesienie go do szpitala miejskiego, gdzie mógłby korzystać z koniecznej pomocy medycznej. Wkrótce w zachodniopapuaskich mediach pojawiły się zdjęcia ukazujące odwiedzin w szpitalu matki Victora Yeimo. Kobieta nie potrafiła powstrzymać łez, patrząc na to w jak krytycznej kondycji znalazł się jej syn po kilkumiesięcznym pobycie w indonezyjskim więzieniu.

INCYDENT W YAHUKIMO I ŚMIERĆ FERIANUSA ASSO

Do jednych z najgłośniejszych demonstracji w trakcie, której wzywano do uwolnienia Victora Yeimo, międzynarodowego rzecznika Komitetu Narodowego Papui Zachodniej (KNPB) doszło w mieście Dekai w regencji Yahukimo. Wystąpienie odbyło się 16 sierpnia 2021 roku, dokładnie w drugą rocznicę wybuchu antyrasistowskich demonstracji jakie trwały wtedy przez kilka tygodni w całej Papui Zachodniej. Postulatowi uwolnienia

Victora Yeimo, towarzyszyły hasła antyrasistowskie. Przypominano też o niezrealizowanym prawie Zachodnich Papuasów do samostanowienia.

Ruben Wakla, koordynator demonstracji z ramienia KNPB Yahukimo wzywał aby zanieść apel zgromadzonych do przedstawicieli prowincjonalnych i władz centralnych Indonezji. Zwrócił się także do społeczności międzynarodowej, aby nagłośniła publicznie wieści o złym stanie zdrowia Victora Yeimo. Ruben Wakla chcąc wyrazić dobrą wolę, zadeklarował gotowość do spotkania się ze wszystkimi policjantami i więźniami na terenie całej Indonezji.

Demonstracja miała charakter rozproszony. Ludzie gromadzili się w kilku punktach miasta, gdzie wygłaszano przemowy polityczne i ideowe. W kulminacyjnym momencie zgromadzeni mieli pomaszerować pod biuro Rady Przedstawicieli Ludowych Yahukimo (DPRD), aby wyrazić własne aspiracje. Cel nie został jednak zrealizowany po tym jak sytuacja zaogniła się w kilku punktach miasta. Pomimo, że KNPB Yahukimo, założyło wniosek potwierdzający zamiar przeprowadzenia demonstracji, trzy dni wcześniej, na ulice miasta wyszły oddziały policji, a także oddziały mobilnych brygad policji (Brimob), które zaczęły atakować i rozpraszać zgromadzonych. Wobec dopełnienia formalności, reakcja administracji Indonezji na demonstracje wyrażająca się w postaci aresztowania i strzelanin jakie towarzyszyły pacyfikacji demonstrantów przez TNI i Polri, potwierdza to, że w Papui podtrzymywany jest „rasizm” – uważa Ruben Wakla.

Podczas pokojowej demonstracji indonezyjskie służby zatrzymały 48 aktywistów społecznych i politycznych. W najtragiczniejszym położeniu znalazł się 29-letni Ferianus Asso, lokalny działacz KNPB, który został postrzelony w brzuch. Według lokalnego dziennika „Suara Papua” mężczyznę dosięgły dwie kule indonezyjskiej policji. Mężczyzna został przewieziony do

regionalnego szpitala w Yahukimo, a stamtąd wobec ciężkiego stanu, do szpitala Bhayangkara w Jayapurze. 22 sierpnia nad ranem Ferianus zmarł.

ATAK NA WOJSKOWY POSTERUNEK W KISOR. PONAD 2000 TYŚCIĄCE CYWILÓW W MAYBRAT OPUSZCZA DOMY

2 września 2021 roku, grupa od 30 do 50 niezidentyfikowanych osób zaatakowała posterunek wojskowy indonezyjskiej armii (TNI) w wiosce Kisor, położonej w dystrykcie Południowy Aifat (Regencja Maybrat/Prowincja „Papua Zachodnia”). W rezultacie ataku zginęło 4 indonezyjskich żołnierzy, a dwóch innych zostało rannych. Na terenie posterunku znaleziono ciała trzech żołnierzy: Serdy Amrosiusa, Praki Dirhama i Zula Ansariego. Nieopodal w krzakach ujawniono natomiast ciało porucznika Chb Dirmana, dowódcy posterunku wojskowego Kisor.

W komunikacie prasowym tuż po napadzie sprawców akcji określono jako „nieznaną grupę osób” (OTK), która zaatakowała i zabiła śpiących żołnierzy. Jeszcze tego samego dnia batalion indonezyjskiej armii (726/VYS) zatrzymał 17-letniego Maikela Yaama i 26-letniego Simona Waymbewera, jako domniemanych współsprawców napaści. Jednocześnie odnotowano rosnącą obecność indonezyjskiej armii w całym regionie Maybrat, który wywołał strach wśród lokalnej społeczności.

W ostatnich latach Zachodni Papuasi oglądali operacje wojskowe indonezyjskiej armii głównie w górskich rejonach swojej ojczyzny. Ciężkie operacje w Nduga, Puncak Jaya i Irian Jaya zmusiły do ucieczki około 50 tysięcy osób i kosztowały ostatecznie życie nawet 300 osób. Pojawienie się ciężko uzbrojonych formacji TNI w północno-zachodnim regionie Papui Zachodniej, w regencji Maybrat, wzbudziło lęk i obawę przed przeszczepieniem tych samych praktyk na tym terytorium. W obawie przed rewanżyzmem indonezyjskiej armii ze swoich domów

uciekło kilkaset osób z dziewiętnastu wiosek. Komunikat ujawniony kilka dni później sumaryczną liczbę przesiedleńców określił na 2400 osób. Według środowisk kościelnych swoje domy opuścili nie tylko mieszkańcy dystryktu Aifat ale również czterech innych dystryktów położonych w regencji Maybrat.

Rzecznik Armii Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB), Seby Sambom poinformował, że odpowiedzialność za akcję w Kisor wzięł na siebie dowódca Regionalnego Komanda Obronnego IV Sorong Rayav TPN-PB. Z jego perspektywy wydarzenia w Kisor potwierdzają, że walki między stronami będą kontynuowane, dlatego strona indonezyjska powinna przystąpić do rokowań z TPN-PB. Sambom zapewnił, że akcja odwetowa ze strony TNI nie powstrzyma walki o niepodległość Papui Zachodniej. W rzeczywistości pościg prowadzony przez zintegrowane siły indonezyjskiej policji i wojska (TNI/Polri) zmusza do ucieczki do lasu setki osób. Zbiorowe doświadczenie ludu papuaskiego, który przez dziesięciolecia doświadczał operacji militarnych, potwierdza, że nowe cierpienia tylko wzmocnią „ideologię walki o niepodległość papuaską”. Seby Sambom na nadzieję, że organizacje humanitarne, organizacje międzynarodowe na szczeblu regionalnym i Organizacja Narodów Zjednoczonych pomogą rozwiązać konflikt w Papui i wskazuje na ONZ jako organ, który powinien objąć nadzorem rozmowy przy stole negocjacyjnym między Papuasami a rządem Indonezji.

Dominikus Surabut, przewodniczący Konferencji Nadzwyczajnej Rady Zwyczajowej Papui (Dewan Adat Papua – DAP) j komentując rozwój sytuacji powiedział, że incydent w Maybrat jest częścią powtarzających się brutalnych wydarzeń w Papui. Jego zdaniem „naród papuaski nosi w zbiorowej pamięci, jak operacje wojskowe były prowadzone kosztem ludzi w imię walki z separatyzmem, aby ostatecznie zabezpieczyć interesy inwestycyjne w Papui”. W oczach Surabuta ta praktyka jest częścią świadomej strategii: „Indonezja wkroczyła do Papui ze względów ekonomicznych. Te zainteresowanie jest przyczyną, za sprawą której rząd poświęca lud papuaski, bez zamiaru

budowania i poszanowania jego ludzkiej godności”. Uważa on, że jeśli indonezyjski rząd szanowałby Papuasów i chciał realnie rozwijać Papuę, to nigdy nie powinien był rozpoczynać operacji wojskowej. Innymi słowy: jeśli indonezyjski rząd szanuje naród papuaski i chce rozwijać Papuę, niech skoncentruje się na znalezieniu pokojowego rozwiązania, a nie rozwiązania wojennego.

W innej roli wystąpił gubernator indonezyjskiej prowincji „Papua Zachodnia”, Dominic Mandacan, sprawujący swój urząd w ramach lokalnej samorządności indonezyjskiej. Wezwał on wszystkich mieszkańców Południowego Aifatu i regencji Maybrat, z uwzględnieniem wioski Kisor, do powrotu do swoich domów. „Ludzie nie muszą panikować ani uciekać do lasu, ponieważ rząd wraz z indonezyjską armią i policją gwarantują bezpieczeństwo społeczności” – przekonywał Mandacan. Gubernator zaapelował również o zjednoczenie w celu zachowania pokoju i bezpieczeństwa, a także o nieuleganie sugestiom grup, których celem jest „hamowanie rozwoju”.

Tymczasem prawnik i obrońca praw człowieka, Yan Christian Warinussy, reprezentujący Instytut Badan, Oceny i Rozwoju Pomocy Prawnej w Manokwari (LP3BH) wezwał do uwolnienia Yaama i Waymbewera, oskarżonych o przynależność do grupy, która zaatakowała posterunek w Kisor. „Otrzymaliśmy informacje z

naszych źródeł w dystrykcie Aifat Południowy, że ci młodzi ludzie nie są, jak donoszą media, częścią grupy kierowanej przez Mamfreda Fatema” – powiedział Warinussy. Do uwolnienia zatrzymanych wezwał również Yohannes N. Assem, przewodniczący Komitetu Narodowego Papui Zachodniej w Maybrat (KNPB Maybrat), podkreślając, że nie są oni członkami KNPB”.

CZY ZA CHAOSEM WOKÓŁ ZŁOTEJ GÓRY „WABU” STOJĄ INTERESY INDONEZYJSKICH FUNKCJONARIUSZY?

Na przestrzeni ostatnich dwóch lat konflikt zbrojny między zintegrowanymi siłami indonezyjskiego wojska i policji (TNI/Polri) a Armią Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN/PB) w regencji Intan Jaya w Papui Zachodniej, kosztował życie co najmniej 34 osób. Eskalacja tego konfliktu dotknęła również lokalnych mieszkańców, którzy zdecydowali się opuścić tę ziemię w poszukiwaniu bezpieczniejszego miejsca do życia. Rozmieszczenie indonezyjskich sił bezpieczeństwa w Intan Jaya, które miały „przynieść pokój” uczyniło coś przeciwnego: wywołało niepokój i strach wśród mieszkańców Intan Jaya. Melianus Duwitau, koordynator zespołu na rzecz odrzucenia eksploatacji w bloku górniczym Wabu, uważa, że terror zastosowano świadomie, jako przygotowanie gruntu dla firm planujących wydobycie surowców w regionie. Prowadzona operacja w rzeczywistości doprowadziła do eskalacji konfliktu zbrojnego i zaostrzyła terror wobec ludności cywilnej. W jego wyniku co najmniej 10% ludności Sugapy, stolicy regencji Intan Jaya, zostało przesiedlonych. Na początku 2021 roku wśród nich znalazło się 331 kobiet i dzieci.

Raport "Ekonomi-Politik Penempatan Militer di Papua: Kasus Intan Jaya" przygotowany przez kooperację lokalnych i międzynarodowych organizacji prawnych i środowiskowych, nie tylko stwierdza powiązanie lokalizacji poszczególnych posterunków wojskowych i policyjnych z konkretnymi koncesjami górnictwami, ale co więcej, wskazuje na personalne powiązania prominentnych indonezyjskich funkcjonariuszy z przedsiębiorstwami legalnie lub nielegalnie poszukujących zysków z inwestycji w regionie. „Niejasny stan bezpieczeństwa w Papui nadal daje państwu możliwość przeprowadzenia sekurytyzacji, takiej jak budowa posterunków wojskowych lub kwater dowodzenia/biur, zarówno policji i wojska – powiedziała Rivanlee Anandar z KontraS”.

Intan Jaya jest jedną z czterech regencji w centralnym rejonie górskim w Papui, w którym utworzono nowe Dowództwo Okręgu Wojskowego (Kodim). Kodim Intan Jaya znajduje się w stolicy dystryktu Sugapa. Made Supriatma w swoich badaniach stwierdził, że stosunek liczby ludności do liczby personelu bezpieczeństwa w Papui wynosi 97:1. Oznacza to, że na dziewięćdziesięciu siedmiu Papuasów przypada jeden policjant lub żołnierz. Stosunek ten pokazuje, że koncentracja sił bezpieczeństwa w Papui jest znacznie wyższa niż w innych obszarach Indonezji, gdzie ta proporcja wynosi 296:1, to jest jeden żołnierz lub policjant na 296 obywateli. „Rozmieszczenie

wojsk doprowadziło do większej eskalacji konfliktów zbrojnych, w wyniku czego ludzie w kilku regencjach tj. Puncak Jaya, Nduga i Intan Jaya uciekają z ziem swoich przodków. Pomoc ze strony rządu dla uchodźców jest minimalna, a zazwyczaj ignoruje on sytuację uchodźców” – komentuje Tigor Hutapea z Fundacji Dziedzictwa Bentala Rakyat.

Za jedną z przyczyn militaryzacji regionu uchodzą wielkie zasoby złota, w duże mierze jeszcze nie eksploatowanego, umiejscowione w tzw. bloku Wabu. Pożądany metal już teraz jest przedmiotem nielegalnych, nawet z punktu widzenia indonezyjskiego prawa, poszukiwań i eksploatacji. Podejrzewa się, że blok Wabu posiada rezerwy złota przekraczające 116 milionów ton rudy. Zawartość minerałów w każdej rudzie wynosi średnio 2,16 gramów złota i 1,76 gramów srebra. Mając na uwadze te proporcje, określa się, że potencjał złota w bloku Wabu może wynosić 8,1 mln ton złota.

Organizacje odpowiedzialne za sporządzenie raportu (m.in. YLBHI, WALHI, WALHI Papua, Bentala Rakyat, LBH Papua, KontraS, Greenpeace Indonesia, JATAM i Trend Asia) zidentyfikowały możliwość zaangażowania wojska w działalność wydobywczą w Intan Jaya. Sporządzona analiza przestrzenna wykazała, że potencjalnie cztery firmy mogą korzystać z obecności w pobliżu swoich koncesji posterunków ochrony zintegrowanych sił indonezyjskiego wojska i policji (TNI/Polri). Są to kolejno: PT Freeport Indonesia i/lub ANTAM, PT Madinah Qurrata 'Ain, PT Nusapati Satria i PT Kotabara Mitratama. Nie wszystkie wskazane firmy mają bezpośrednie powiązania z personelem wojskowym, jednak PT Freeport Indonesia i PT Madinah Quarrata 'Ain posiadają wyraźne linki.

W przypadku PT Madinah Quarrata 'Ain pojawiają się trzy nazwiska: emerytowanego oficera policji Rudiarda Tampubolona, emerytowanego żołnierza indonezyjskiej armii Paula Prananto, a także innego emeryta związanego z wojskiem, Luhuta Binsara Panjaitana, pełniącego urząd indonezyjskiego ministra koordynującego ds. gospodarki morskiej i inwestycji. LB

Panjaitan, zawsze potrafił zadbać o własne interesy. Posiadając udziały w produkcji palmy oleistej, zorganizował misję do Unii Europejskiej ocieplającą wizerunek dużych plantacji tej rośliny, a nawet przywiózł ze sobą do Indonezji europejskich dziennikarzy, w tym z Polski, w nadziei, że zwrotnie zaprezentują oni opinii publicznej w swoich krajach bardziej „zrównoważony wizerunkowo” obraz wielkich monokulturowych plantacji palmy oleistej w Indonezji. Pojawienie się jego nazwiska w kontekście piramidy udziałowców mogących czerpać pośrednio zyski ze złota w bloku Wabu pozostaje więc tu znamienne. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że Prananto i Panjaitan byli częścią sztabu wyborczego „Bravo Lima”, który towarzyszył obecnemu prezydentowi Indonezji, Joko Widodo, w jego drodze do fotelu prezydenckiego.

Freeport McMoran posiadające koncesję w bloku Wabu również może wykazać się listą prominentnych żołnierzy. Jednym z nich jest pełniący funkcję komisarza Freeport, emerytowany żołnierz Hinsia Siburian, który jeszcze w latach 2015-2017 pełnił służbę w Papui. Podobnie jak Prananto i Panjaitan, tak i Siburian w ostatniej kampanii wyborczej (2019) był członkiem zespołu wolontariuszy, którzy wspierali kandydaturę Joko Widodo. Firmą, która została wyznaczona do prac na terenie koncesyjnym Freeport w bloku Wabu jest PT Antam. Z tą firmą związane są nazwiska dwóch innych emerytów: żołnierza Agusa Surya Baktiego oraz komisarza policji gen. Bambang Sunarwibowo, posiadającego wyraźne powiązania z indonezyjskim wywiadem.

Trudno zatem uciec od wrażenia, że za serią nielegalnych operacji wojskowych w Intan Jaya stoją interesy ekonomiczne. Nazwiska oficerów wojskowych nie są przypadkowe. Niektórzy z nich kształcili się w indonezyjskich siłach specjalnych Kopassus, inni przeszli szkolenie lub posiadają doświadczenie pracy w Państwowej Agencji Wywiadu (BIN). Jeszcze inni biorą czynny udział w życiu politycznym, dołączając do zwycięskiej drużyny obecnego prezydenta Indonezji Joko Widodo. Luhut Binsar Panjaitan zareagował z oburzeniem na insynuacje pod

jego adresem jakie pojawiły się po publikacji raportu.

INDONEZYJSCY PARLAMENTARZYŚCI ZATWIERDZAJĄ NOWĄ WERSJĘ SPECJALNEJ AUTONOMII DLA PAPUI ZACHODNIEJ. STANOWISKO ORGANIZACJI PAPUASKICH

W 2001 roku indonezyjska administracja w odpowiedzi na referendalne i niepodległościowe żądania Zachodnich Papuasów narzuciła mieszkańcom zachodniej części Nowej Gwinei tzw. Specjalną Autonomię (OTSUS). Uprawnienia samorządowe, mające w oficjalnej narracji odpowiadać na lokalne żądania pozostawały w mocy przez następne 20 lat. Wziąwszy pod uwagę, że z końcem 2021 roku pierwszy pakiet Specjalnej Autonomii wygaśnie, indonezyjskie władze przy poparciu wąskiego kręgu papuaskich biurokratów współpracujących z Indonezją, rozpoczęły bezceremonialne przygotowania do wdrożenia drugiego pakietu Specjalnej Autonomii (OTSUS Jilid II).

W reakcji na te widmo w 2020 roku doszło do wielkiej mobilizacji społeczeństwa zachodniopapuaskiego reprezentującego grupy niepodległościowe, kościelne, kobiece, środowiskowe, młodzieżowe i niepodległościowe. Petycja Ludu Papui Papui (Petisi Rakyat Papua – PRP) została podpisana przez ponad 700 tysięcy ludzi i ponad 110 organizacji. Tak jak 10 lat wcześniej, Zachodni Papuasi podkreślali, że Specjalna Autonomia nie spełniła aspiracji ludu papuaskiego i domagali się odzyskania prawa do samostanowienia.

W lipcu 2021 roku prace nad nową wersją Specjalnej Autonomii weszły w kluczową fazę, w połowie miesiąca trafiając na posiedzenie plenarne Izby Reprezentantów Ludowych Indonezji (DPR-I). Działanie te spotkało się ze zdecydowaną reakcją rdzennych mieszkańców Papui Zachodniej. 13 lipca, przewodniczący Komitetu Narodowego Papui Zachodniej (KNPB), Agus Kossay domagając się prawa do „demokratycznego

samostanowienia” powiedział: „Indonezja próbuje manipulować sytuacją i aspiracjami narodu papuaskiego. Indonezja wykazała jednostronny kompromis między lokalną elitą polityczną a Dżakartą, uchwalając rewizję Ustawy o Specjalnej Autonomii dla Papui. Tymczasem naród papuaski nie jest zaangażowany w określanie swojego przyszłego losu”. Sekretarz Generalny KNPB, Mecky Yeimo uważa, że przez ostatnie 20 lat realizacja OTSUS w Papui miała negatywny wpływ na ludność papuaską i przyniosła ludobójstwo (zagładę rasową), a także powodujące wielkie szkody środowiskowe zezwolenia na eksploatację górnictwem i otwieranie wielkich plantacji palmy oleistej. Mickey Yeimo podkreśla, że naród papuaski również stanowczo odrzuca próby wydzielenia nowych prowincji w Papui Zachodniej (DOB).

Prawnik Yan Christian Warinussy, dyrektor Instytut Badan, Oceny i Rozwoju Pomocy Prawnej w Manokwari (LP3BH) w odrębnej wypowiedzi wyrażonej w ten sam dzień powiedział, że wyniki dyskusji wokół Specjalnej Autonomii dla Papui Zachodniej odpowiadają jedynie potrzebom i interesom centralnego rządu w Dżakarcie oraz głównych indonezyjskich partii politycznych. W jego opinii rewizja dotychczasowych zapisów przyniosła jedynie zwiększenie uprawnień rządu centralnego do „kontroli” Papui. Wyniki dyskusji nad projektem coraz częściej pokazują, że indonezyjski rząd i indonezyjskie partie polityczne nie chcą zapewnić przestrzeni dla ochrony i realizacji praw

politycznych rdzennych mieszkańców Papui Zachodniej. „Nowy układ, który rozszerza mandaty członków parlamentu z prowincji na dystrykt/miasto jest zwykłym politycznym cukierkiem dla ludu papuaskiego” – uważa dyrektor LP3BH. Niektórzy członkowie lokalnych struktur samorządowych w ramach państwowości indonezyjskiej podzielają tę opinię. Alfred Anouw, członek Izby Reprezentantów Ludowych Papui (DPRP) przyznał, że nowa wersja Specjalnej Autonomii dyskutowana w indonezyjskim parlamencie „jest życzeniem elity, a nie wola narodu papuaskiego”.

Przewodniczący Zboru Ewangelicznego kościoła KINGMI w Papui, Wielebny Benny Giay, stwierdził podczas wirtualnej konferencji Stowarzyszenia Niezależnych Dziennikarzy, jaka odbyła się 13.07.2021, że ratyfikacja Ustawy Nr. 21 z 2021 roku o Specjalnej Autonomii dla Papui wywołuje lawinę protestów w różnych warstwach społeczeństwa papuaskiego, a władze Indonezji dokonują masowej kryminalizacji ich uczestników. Arbitralne wdrażanie Drugiej Edycji Programu Specjalnej Autonomii (OTSUS Jilid II) dokonuje się bez wsłuchiwanie się w głos narodu Papui Zachodniej. Indonezyjskie władze i indonezyjski parlament wdrażają siłowo Specjalną Autonomię. Dawne nadzieje nielicznej części Papuasów (jacy się godzili na Pierwszą Edycję Specjalnej Autonomii w 2001), że OTSUS usunie permanentne naruszanie praw człowieka obróciły się w proch niczym ulotny sen. OTSUS pochodzi od władzy centralnej, jego źródłem nie jest wola narodu papuaskiego. Aceh – inny region dążący do niepodległości – otrzymał Specjalną Autonomię (OTSUS), w wyniku Ugody Helsińskiej z 15 sierpnia 2005, kiedy to wiceprezydent Indonezji Jusuf Kalla osiągnął porozumienie z przedstawicielami Ruchu Wyzwolenia Aceh (GAM – Gerakan Aceh Merdeka). Akt ten zakończył trwający 29 lat konflikt, jednakże naród Aceh nie jest zadowolony z jego rezultatów. Należy nadmienić, że we wcześniejszych wystąpieniach w indonezyjskiej telewizji pastor Benny Giay podkreślał, że przedstawiciele Wolnego Acehu (GAM) zostali dopuszczeni do negocjacji na poziomie ONZ, przy współudziale mediatora w postaci Finlandii,

podczas gdy niepodległościowe aspiracje Papuasów są brutalnie kryminalizowane. Papuasi nigdy nie zostali dopuszczeni do negocjacji na tak wysokim szczeblu. B. Giay podkreślił, że w Aceh funkcjonują rodowite partie lokalne, podczas gdy w Papui są zakazane. Mieszkańcy Aceh mogą podnosić i eksponować flagę Wolnego Acehu, natomiast za podniesienie niepodległościowej Flagi Gwiazdy Zarannej (Bintang Kejora lub Bintang Fajar) w Papui Zachodniej grozi 15 latami więzienia.

14 lipca 2021 roku kolejne oświadczenia w tej sprawie wygłosiły zachodniopapuaskie organizacje niepodległościowe. Markus Haluk, dyrektor wykonawczy Zjednoczonego Ruchu Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP) powiedział, że „jednostronna polityka indonezyjskiego rządu kolonialnego polegająca na kontynuowaniu OTSUS jest praktyką polityczną, która pokazuje systemowy rasizm Indonezji wobec rdzennych Papuasów. OTSUS stało się zagrożeniem dla istnienia ludu melanezyjskiego w Papui, ponieważ udowodniono, że nie zapobiega przemocy i łamaniu praw człowieka na Ziemi Cenderawasih [...] Papuasi wcześniej czy później doświadczą czystek etnicznych. Doświadczenia i fakty dotyczące Aborygenów w Australii, Rdzennych Mieszkańców Ameryki oraz kilku innych rdzennych mniejszości... Począwszy od maja 1963 roku są też doświadczeniem Papuasów w Papui Zachodniej”. Dokonawszy tej aluzji, dyrektor wykonawczy ULMWP wezwał przywódców Melanezji, Pacyfiku, Afryki, Karaibów, Unii Europejskiej i USA, a także społeczność międzynarodową, do zaprzestania politycznego poparcia dla kontynuacji wdrażania OTSUS. Markus Haluk wskazuje, iż demokratycznym rozwiązaniem problemu Papui jest realizacja prawa do samostanowienia na podobieństwo Timoru Wschodniego, który otrzymał taką szansę w 1999 roku. Przedstawiciel ULMWP dostrzega też hipokryzję indonezyjskiej administracji. Prezydent Indonezji, Joko Widodo, podejmuje wysiłki na rzecz uznania państwa palestyńskiego. Wcześniej Indonezja równie aktywnie wspierała wysiłki Pakistanu, aby uwolnić się od wpływów Indii. Gdy jednak indonezyjski rząd zostaje zderzony z rzeczywistością swojej obecności w Papui

Zachodniej, okazuje się on rządem kolonialnym, realizującym politykę kolonialną, podtrzymującym praktyki dyskryminacyjne i systemowy rasizm. Zdaniem Haluka, to co robią władze w Dżakarcie jest sprzeczne z preambułą Konstytucji Indonezji z 1945 roku, która stwierdza, że „niepodległość jest prawem wszystkich narodów, dlatego kolonializm w świecie musi być zniesiony”.

Dzień przed czwartkowym głosowaniem w indonezyjskim parlamencie na ulicach Jayapury zawiązano pięć różnych demonstracji sprzeciwu wobec ratyfikacji nowej wersji Specjalnej Autonomii. Indonezyjskie służby pomimo zgłoszenia akcji sprzeciwu wezwali zgromadzonych do rozejścia się pod pretekstem obostrzeń epidemicznych. Nie uzyskawszy posłuchu rozpoczęły brutalną pacyfikację. 23 studentów z Uniwersytetu Cenderawasih (Uncen), którzy zorganizowali demonstracje, zostało aresztowanych w trzech różnych punktach miasta. Prawnik i dyrektor LBH Papua, Emmanuel Gobay powiedział, że pięciu zatrzymanych studentów odniosło rany. Pobici zostali również inni uczestnicy zgromadzeń, których nie przewieziono jednakże do Komendy Głównej Policji w Jayapurze.

Wydarzenia przykuły uwagę przewodniczącego Izby Reprezentantów Regencji Deyiai, Petrusa Badokapy, który zwrócił się do indonezyjskich sił bezpieczeństwa, aby zawsze traktowały priorytetowo wartości humanistyczne i humanitarne. Jego zdaniem wystąpienie w Jayapurze było uzasadnione gdyż Specjalna Autonomia II została ogłoszona jednostronnie, bez angażowania Papuasów. „Naprawdę doceniam arogancję jaką siły bezpieczeństwa okazują Papuasom” – powiedział Badokapa, pytając dlaczego dostrzegamy tak wielką różnicę w podejściu policji do demonstracji na Jawie, gdzie zawsze stawia ona na pierwszym miejscu „stronę ludzką”, a Papuą Zachodnią gdzie policja jest zawsze arogancka wobec studentów. Działania indonezyjskiej policji potępiła Papuaska Koalicja Egzekwowania Prawa i Praw Człowieka, która wskazała, że nie było dla nich podstaw prawnych, a przeprowadzona pacyfikacja demonstracji

była formą „uciszenia demokracji”.

Ostatecznie w czwartek 15 lipca 2021 roku na posiedzeniu plenarnym Izba Reprezentantów Ludowych Indonezji (DPR-I) zatwierdził aOTSUS Jilid II. W stosunku do pierwszej wersji z 2001 roku rewizja Specjalnej Autonomii dla Papui Zachodniej w 2021 roku objęła 20 artykułów. Trzy z nich zostały zaproponowane przez rząd, a siedemnaście przez ciało parlamentarne.

Alexander Nekenem, przewodniczący lokalnego oddziału Komitetu Narodowego Papui Zachodniej w regionie Manokwari (KNPB Manukwar) w wydanym oświadczeniu stwierdził, że poprzez ratyfikację Specjalnej Autonomii na kolejne 20 lat, indonezyjskiemu rządowi udało się przedłużyć cierpienie Papuasów. „Dostrzegamy, iż uchwalona Ustawa o Specjalnej Autonomii jest jednostronnym kompromisem, więc przez kolejne 20 lat, My KNPB, będziemy go odrzucać, domagając się prawa do samostanowienia lub referendum” – powiedział A. Nekenem w wypowiedzi udzielonej Tabloid Jubi. Przewodniczący KNPB Manukwar zaleca postrzeganie nowej wersji Specjalnej Autonomii jako kolejnego etapu mrocznego zapisu aneksji Papui przez Republikę Indonezji, która rozpoczęła się od nieuczciwości Aktu Wolnego Wyboru z 1969 roku (PEPERA'1969). Głos w tej sprawie zabrała również była więźniarka polityczna, Sayang Mandabayan, która podkreśliła: „OTSUS zabierze naszą ziemię, ale nie zabije naszej duszy i ducha walki zmierzającego do utworzenia naszego własnego państwa, niepodległej Papui”.

Stanowisko w sprawie OTSUS zabrali również papuascy studenci uczący się w różnych regionach Indonezji. Papuaskie Stowarzyszenie Studentów i Młodzieży w Semarang (Hipmapas) zorganizowało konferencję prasową w akademiku „Regencja Dogiyai” w trakcie której odrzuciło Specjalną Autonomię dla Papui Zachodniej. Przewodniczący Hipmapas, Deserius Dogomo powiedział, że OTSUS stworzył nowe problemy. Nie rozwiązał problemu biedy i niskiej jakości edukacji, utrzymując usługi zdrowotne w Papui na niskim poziomie. „Chodzi o to, że OTSUS

jest obecne, nie gwarantując praw rdzennych ludów: ziemia i lasy Papui były eksploatowane z korzyścią dla stolicy i elity w Dżakarcie. Prawo egzekwowano w sposób dyskryminacyjny. W czasie OTSUS tłumiono przestrzeń demokratyczną i ograniczono dostęp do Papui zagranicznym dziennikarzom. W erze OTSUS, w kilku rejonach Papui prowadzono operacje wojskowe na dużą skalę” – wyliczał Dogomo. Sekretarz Hipmapas, Jeli Yikwa powiedział, że w trakcie realizacji OTSUS na przestrzeni ostatnich 20 lat w imię rozwoju i przyspieszenia wzrostu gospodarczego zajęto 29 mln hektarów tradycyjnej ziemi i lasów rdzennych mieszkańców Papui Zachodniej. Zachodni Papuasi byli wysiedlani ze swoich ziem, marginalizowani a nawet tracili sens życia.

Oświadczenie w sprawie wdrożenia nowej wersji Specjalnej Autonomii dla Papui Zachodniej przedłożyła również Armia Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej (TPN-PB). Rzecznik TPN-PB Sebby Sambom zwrócił uwagę na fakt, że rdzenni Papuasi nie chcieli wprowadzenia OTSUS od samego początku. 20 lat funkcjonowania Specjalnej Autonomii przyniosło korzyści jedynie transmigrantom. W związku z tym Zachodni Papuasi pragną samostanowienia (penentuan nasib sendiri), a nie Drugiej Edycji Specjalnej Autonomii (OTSUS Jilid II). TPN-PB podkreśliło, że omawianie wdrożenia OTSUS pomiędzy władzami centralnymi w Dżakarcie a Izbą Reprezentantów Ludu Papui (DPR-I) nie jest formą zaangażowania rodowitych Papuasów. Skoro rdzenni mieszkańcy nie gwarantują zaangażowania w te rozmowy a Dżakarta pragnie siłą zrealizować tę wizję, TPN-PB uznaje takie działania za przejaw bezkompromisowości i formę złamania praw człowieka (bentuk pelanggaran hak asasi manusia). „Większość ludu Papui odrzuca perspektywę wdrożenia OTSUS Jilid II, w związku z tym jeszcze raz stanowczo odrzucamy Drugą Edycję Programu Specjalnej Autonomii” -podkreślił Sebby Sambom.

Warto podkreślić, że zastrzeżenia wniesione przez różne sektory społeczeństwa zachodniopapuaskiego znalazły swoje

odbicie w stanowisku Amnesty International Indonesia. Usman Hamid, dyrektor wykonawczy AI Indonesia podkreślił, że Ustawa o Specjalnej Autonomii dla Papui Zachodniej musi zapewniać ochronę rdzennych praw i znaczące zaangażowanie ludu papuaskiego. Zdaniem Usmana Hamida prawa Zachodnich Papuasów były często pomijane na przestrzeni ostatnich dekad. Aktualne tłumienie przez indonezyjskie służby głosu sprzeciwu wobec OTSUS nie nastraja optymistycznie, co do tego, aby indonezyjska administracja chciała zmienić cokolwiek we własnym podejściu do Papui Zachodniej.

DEBATA MIĘDZY SURYA ANTA GINTINGIEM, BYŁYM WIĘŹNIEM POLITYCZNYM, A SOLEMANEM B. PONTO, BYŁYM SZEFEM AGENCJI WYWIADU STRATEGICZNEGO (KABAIS)

Niespełna 50 dni po głosowaniu w indonezyjskim parlamencie za drugą edycją Specjalnej Autonomii dla Papui Zachodniej (OTSUS Jilid II), 27 sierpnia 2021 roku odbyła się zdalna debata między Surya Anta Gintingiem z Frontu Ludowego Indonezji dla Papui Zachodniej (FRI-WP) a Solemanem B. Ponto, byłym szefem Agencji Wywiadu Strategicznego (Kabais). Na dialog ten warto zwrócić uwagę gdyż zderzył on ze sobą opinie i stanowiska z przeciwległego spektrum indonezyjskiego społeczeństwa. Surya Anta Ginting jest czołowym indonezyjskim aktywistą, domagającym się przywrócenia sprawiedliwości i zakończenia okupacji oraz łamania praw człowieka w Papui Zachodniej. Za udział w demonstracjach antyrasistowskich w solidarności z Papuasami spędził kilka miesięcy w indonezyjskim więzieniu. Soleman B. Ponto reprezentuje tymczasem środowisko twardego żołnierzy i dowódców indonezyjskich, którzy od zawsze byli gwarantem fizycznego utrzymania indonezyjskiej kontroli nad Papuą Zachodnią.

Surya Anta w trakcie debaty przekonywał że dotychczasowa wizja wkroczenia Indonezji do Papui Zachodniej jest wywrócona do góry nogami. Indonezyjski rząd przekonuje, że w latach 1960. Papuasi zgodzili się na przyłączenie do Indonezji. Nie jest to jednak możliwe, gdyż Papuasi, którzy ogłosili swoją odrębną niepodległość 1 grudnia 1961 roku, nie byli zaangażowani w Porozumienie z Nowego Jorku z 15 sierpnia 1962 roku. Porozumienie te zawarte zostało między rządem Indonezji, Niderlandów i Stanów Zjednoczonych. „W końcu 1 maja 1963 roku Papua zostało przekazana przez Holandię jako terytorium powiernicze na rzecz Indonezji. Wydarzenie te jest postrzegane jako powrót Irianu Zachodniego do Indonezji. To odwrócenie historii” – powiedział Surya Anta Ginting.

Wreszcie – na co zwrócił dalej uwagę indonezyjski działacz – podczas Akt Wolnego Wyboru znanego również jako PEPERA, który odbył się między 14 lipca a 2 sierpnia 1969 roku, nie zastosowano systemu „jedna osoba – jeden głos” zgodnie ze standardami międzynarodowymi. Obecnie metoda głosowania w ramach której jedna osoba może reprezentować kilka osób jest znany w Papui jako system noken. „Gdyby w tamtym czasie zastosowano system jeden człowiek = jeden głos, rząd na pewno by przegrał. System noken był kultywowany do tej pory, aby uzasadnić to, co wydarzyło się w przeszłości” – przekonywał Surya Anta.

Surya Anta skrytykował politykę narzucania Zachodnim Papuasom Specjalnej Autonomii (OTSUS). „Co to jest OTSUS? Towar oferowany przez państwo, aby Papuasi nie domagali się niepodległości. Co jest w nim takiego specjalnego? – pytał retorycznie. Papuasi nadal nie mogą zakładać lokalnych partii politycznych. Papuasi posiadają własną instytucję kulturalną (MRP), ale nie są upoważnieni do walki o prawa rdzennych mieszkańców Papui (Orang Asli Papua). Zdaniem indonezyjskiego aktywisty OTSUS powinien być wykorzystywany przez samorządy lokalne do regulowania tamtejszej polityki i pozwoleń. Nie dzieje się tak jednak gdyż każdy samorząd prowadzi politykę, która jest zawsze ograniczana przez rząd centralny. „Papua ma flagę Gwiazdy Porannej, ale jej wywieszanie jest zabronione. Co więc jest takiego specjalnego w OTSUS? Operacje wojskowe? [...] Porwanie aktywisty i jego specjalne uwięzienie?” – dopytywał dalej. W toku wdrażania OTSUS przestrzeń ekspresji na Ziemi Cenderawasih pozostała wyciszona. Zabronione są nawet pokojowe demonstracje – kontynuował – przekonując że perspektywa indonezyjskiego rządu na kwestię Papui pozostaje wciąż taka sama jak za czasów Nowego Porządku Suharto: wyraża się w wyciszaniu przestrzeni informacyjnej i ukrywaniu faktów.

W odpowiedzi na zarzuty indonezyjskiego aktywisty, Soleman B. Ponto, szef Agencji Wywiadu Strategicznego (Kabais) powiedział, że na realizację Specjalnej Autonomii dla Papui Zachodniej (OTSUS) nie należy patrzeć tylko z jednej strony. Do tej pory indonezyjski rząd zapewnił „dość dużo środków”, fundusze przeznaczano na rozwój i dobro ludu papuaskiego – przekonywał były szef Kabais. W ramach wdrażania OTSUS indonezyjski rząd próbował również powierzyć rdzennym mieszkańcom Papui „strategiczne pozycje i role w regionie”: stanowiska gubernatora, zastępcy gubernatora, regionalnego komendanta policji itd. Nie wszystkie cele zostały jednak zmaksymalizowane, a były pracownik indonezyjskiego wywiadu, doszukuje się przyczyn niepowodzeń m.in. w złym zarządzaniu funduszami, za które odpowiadają lokalni urzędnicy.

Według Solemana B. Ponto indonezyjski rząd stara się prowadzić dialog, jawiący się jako pokojowy sposób rozwiązywania problemów w Papui; nie potrafił jednak wyjaśnić dlaczego ten dialog się jeszcze nie zmaterializował. W przeciwieństwie do twardej linii władz w Dżakarcie, były szef Kabais przyznaje, że dialog między indonezyjskim rządem a środowiskami papuaskimi musi być prowadzony przez stronę trzecią, przez mediatora. Puentując swoją wypowiedź Soleman B. Ponto zwrócił się do wszystkich stron do wsparcia wysiłków indonezyjskiego rządu na rzecz uczynienia wszystkiego najlepszego dla Ziemi Cenderawasih i jej mieszkańców.

Surya Anta Ginting i jego organizacja od dawna podkreśla, że Zachodni Papuasi powinni otrzymać prawo do przeprowadzenia referendum niepodległościowego pod międzynarodowym nadzorem. Podczas debaty Surya Anta przytoczył niedawne słowa Mahfuda, indonezyjskiego ministra koordynującego ds. polityki, prawa i bezpieczeństwa, który zarzekał się, że gdyby doszło do referendum to indonezyjski rząd niewątpliwie by wygrał. Jeśli Mahfud i indonezyjski rząd są pewni, że zwyciężą jeśli dojdzie do referendum, to co stoi na przeszkodzie, aby je zorganizować? – pyta działacz Frontu Ludowego Indonezji na rzecz Papui Zachodniej (FRI-WP). I szybko znajduje odpowiedź: indonezyjski rząd wciąż tkwi w paradygmacie Nowego Porządku Suharto.

Surya Anta przytoczył również dwa powody dla których administracja Indonezji nie chce, aby Papua Zachodnia stała się niepodległym krajem. Po pierwsze, Papua jest finansową kieszonią elity w Dżakarcie. Nawet członkowie sił bezpieczeństwa, od oficerów począwszy a na szeregowych żołnierzach skończywszy, mają tu swoje interesy. „Siły bezpieczeństwa przydzielone do ochrony kopalni PT Freeport mają dodatkowe fundusze z Freeport poza podstawową pensją”. Drugim wymienionym przez niego powodem są interesy międzynarodowych korporacji, które są zainteresowane zachowaniem stabilności i przewidywalności politycznej, takiej

jaką gwarantuje im obecnie indonezyjski parasol. Uważa się, że eksploatacja zasobów naturalnych Papui będzie bardziej opłacalna dla międzynarodowych korporacji, jeśli Papua Zachodniej pozostanie przy Indonezji. Ten aspekt może przyczyniać się do milczenia Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych, Australii i kilku innych krajów. „Papua to bankomat wielu ludzi, wielu krajów i wielu firm. Walcząc o Papuę nie możemy pozwolić, aby Papua szła sama. Musimy użyć hasła: nie idziecie sami” – podkreślił Surya Anta.

Soleman B. Ponto, były szef Agencji Wywiadu Strategicznego (Kabais), zajął stanowisko zupełnie odmiennie. Podkreślał, że żadne partie nie powinny występować w imieniu ludu papuaskiego z postulatami domagającymi się referendum, ponieważ już nigdy nie będzie kolejnego głosowania w celu ustalenia stanowiska ludu papuaskiego. „Nigdy nie będzie kolejnego głosowania. Status Papui jest ostateczny. Po prostu wdrażamy Specjalną Autonomii. Nie utożsamiaj Papui z Timorem Wschodnim” – zastrzegął. Zdaniem Solemana różnica polega na tym, że opinia publiczna w Timorze Wschodnim nigdy nie wypowiedziała się w sprawie samostanowienia, tymczasem w Papui Zachodniej odbył się Akt Wolnego Wyboru.

Były szef indonezyjskiego wywiadu podkreśla, że rząd Indonezji nigdy nie ustąpi w obronie Papui: „Spójrz na Aceh, było tak ciężko, ale rząd nie chciał się poddać i doszło do porozumienia w Helsinkach. Jeśli w Papui nadal mówimy o broni, to broń nie rozwiąże problemu”. W jego opinii indonezyjski rząd nie może tak po prostu zrezygnować z Papui. Państwo zawsze chce jak najlepiej dla najbardziej na wschód wysuniętych prowincji Indonezji. Oskarżeń o łamanie praw człowieka w Papui nie należy postrzegać jako uzasadnianego „powodu do żądania referendum w sprawie Papui”. Soleman B. Ponto uważa, że „OTSUS jest ostateczny i nie może być referendum [...] Papuasom nie należy dawać wiatru z nieba, że pewnego dnia będą wolni. Spowoduje to niekończący się rozlew krwi”. Z jego perspektywy nie ma nic złego w tym, że istnieją

grupy, które twierdzą, że do tej pory w Papui było wiele ofiar przemocy. Trzeba zobaczyć, dlaczego tak się stało i kim były prawdziwe ofiary. „Nie zaprzeczam, że padały ofiary. To jest fakt. Dla tych, którym się to nie podoba, jest to dowód pogwałcenia praw człowieka. Dla rządu jest to jednak obrona kraju” – podkreślił Ponto.

DRUGA ROCZNICA MASOWYCH DEMONSTRACJI ANTYRASISTOWSKICH W PAPUI ZACHODNIEJ

Na 16 sierpnia 2021 roku przypadła druga rocznica wybuchu wielkich demonstracji antyrasistowskich w całej Papui Zachodniej, które trwały przez kolejne tygodnie sierpnia i września. W trakcie wystąpień na ulice papuaskich miast wyszły dziesiątki tysiące osób, w ogniu stanęły lokalne urzędy indonezyjskie. W toku kolejnych wydarzeń zginęło kilkadziesiąt osób. Wiele osób aresztowano: dziesiątki z nich oskarżono o zdradę Indonezji i przez wiele miesięcy przetrzymywano w więzieniu.

Druga rocznica wystąpień stała się przyczynkiem do refleksji nad stanem praw człowieka i stosunkiem indonezyjskiej administracji do Zachodnich Papuasów i ich organizacji życia społecznego. Wiele z tych refleksji snuto w świetle bieżących wydarzeń: pacyfikowania pokojowych demonstracji, izolowania członków społeczeństwa obywatelskiego od lokalnych ciał przedstawicielskich, zatrzymania i kryminalizacji Victora Yeimo, najnowszych rasistowskich oświadczeń przedstawicieli indonezyjskiego rządu.

Jhon Giyai, jeden z sygnatariuszy Petycji Ludu Papui (PRP – Petisi Rakyat Papua) krytykuje indonezyjskie państwo za utrwalanie rasizmu, za pośrednictwem urzędników państwowych, aparatu państwowego i osób, które godzą w godność ludu papuaskiego. Jako przykład wskazuje na los Victora Yeimo,

międzynarodowego rzecznika Komitetu Narodowego Papui Zachodniej (KNPB) i zarazem sygnatariusza PRP, który jest obecnie więziony przez indonezyjskie państwo za to, że przewodniczył demonstracjom antyrasistowskim sprzed dwóch lat. Jest to dla niego o tyle znamienne, że wcześniej indonezyjskie państwo zatrzymało już, wywiozło na Kalimantan i skazało na kary więzienia siedmiu innych uczestników tych demonstracji (tzw. siódemka z Balikpapan). Jeden z „siódemki z Balikpapan” i zarazem jeden z liderów KNPB, Agus Kossay, powiedział, że naród papuaski nigdy nie przestanie mówić o eliminacji rasizmu, podczas gdy Indonezja nadal pozostaje rasistowska wobec rdzennych Papuasów. „Musimy walczyć. Musimy walczyć. Dopóki na tej ziemi kwitnie ucisk i rasizm, będziemy walczyli za wszelką cenę” – podkreślił.

Gustaf Kawer, zachodniopapuaski prawnik stwierdził, że w Papui Zachodniej zarządzanej przez Indonezyjczyków „demokracja jest martwa, a rasizm się szerzy”. W opinii tej utwierdził go świeży raport jaki otrzymał od swojego asystenta Heniusa Asso, który obserwował metody pacyfikacji pokojowych demonstrantów w akademiku „Yahukimo” w mieście Jayapura. „Demonstranci zostali otoczeni w dormitorium. Dwie osoby zostały pobite kolbami karabinów” – relacjonował opowiadając o pacyfikacji demonstracji jaką studenci zawiązali w sprzeciwie wobec nowej wersji Specjalnej Autonomii.

Pogardliwy stosunek do Zachodnich Papuasów w tych dniach wiele osób łączyło z niegodnym potraktowaniem pastora dr Benny’ego Giaya. Potwierdziło to, że w Zjednoczonej Republice Indonezji tłumienie swobód demokratycznych oraz systemowy rasizm przejawiają się na wielu poziomach życia społecznego i politycznego. W dniu 16.08.2021 kordon indonezyjskiej policji nie pozwolił wejść do budynku Izby Przedstawicieli Ludu Papui (DPRP) pastorowi Benny’emu Giay’owi z kościoła KINGMI oraz Pani Rode Wanimbo. Policjanci swą decyzję tłumaczyli restrykcjami antycovidowymi oraz zbliżającym się Dniem Niepodległości Indonezji, który tego dnia wyrażał się w

transmisji okolicznościowego wystąpienia prezydenta Joko Widodo. Pastor Benny Giay jest osobą bardzo niewygodną dla indonezyjskiego reżimu m.in. dlatego, iż krytykuje siłowe wdrożenie Drugiej Edycji Programu Specjalnej Autonomii (OTSUS Jilid II), wbrew woli zdecydowanej większości mieszkańców Papui Zachodniej. „Po tym incydencie stwierdzam, że te siły bezpieczeństwa chcą zamknąć całą przestrzeń, w której cywile mogą się poruszać. Dotyczy to również członków prowincjonalnego parlamentu, którzy chcieli się ze mną spotkać” – powiedział zdegustowany wydarzeniami Benny Giay.

„To jest przewodniczący synodu. Doktor został skrępowany jak uczeń, kiedy chciał wejść do gmachu przedstawicielskiego. Żałujemy tego” – powiedział Gustaf Kaver, który w tym wydarzeniu odkrywa kolejny ślad śmierci demokracji dla Zachodnich Papuasów. Indonezyjski rząd ogranicza rdzennych Papuasów w dyskusji nad ich własnymi prawami politycznymi. Rząd Indonezji robi to od samego początku od momentu zajęcia Papui Zachodniej w latach 1960. „Ograniczanie demokracji nie jest niczym nowym. Gdy tylko rząd rozpoczął starania o przejęcie Papui. Konferencja Okrągłego Stołu, Porozumienie Rzymskie, Porozumienie z Nowego Jorku, PEPERA z 1969 roku, a nawet wdrożenie Specjalnej Autonomii – Papuasi nigdy nie mają wolności słowa” – uważa papuaski prawnik.

Wrażenie i przekonanie o pełnym wyniosłości stosunku do Papui Zachodniej indonezyjskich urzędników i przedstawicieli centralnego rządu odżyła kilka miesięcy przed drugą rocznicą antyrasistowskich wystąpień. Stało się to za sprawą postawy i wypowiedzi Tri Rismaharini, indonezyjskiej minister ds. społecznych. W marcu 2021 roku Tri Rismaharini wizytowała kuchnię publiczną w mieście Bandung w Jawie Zachodniej. Była burmistrz miasta Surabaja, zwana popularnie Rismą, w trakcie inspekcji zauważyła szereg braków w wyposażeniu kuchni publicznej, w tym brak dostaw jajek. Indonezyjskiej minister nie spodobało się również brak zaangażowania niektórych członków aparatu cywilnego w pomoc w przygotowaniu zup. Dla

Tri Rismaharini to było za wiele. Zdenerwowała się i przestrzegła zgromadzonych: „Nie chcę widzieć aby to działało w taki sposób. Jeśli znów to zobaczę, przeniosę ich do Papui. Nie mogę ich zwolnić, ale jeśli coś pójdzie nie tak, mogę przenieść ich do Papui”.

Dyscyplinująca przestroga indonezyjskiej minister spraw społecznych spotkała się z wielką krytyką i uznana została za rasistowską. Aby zrozumieć oburzenie jakie wywołała, należy umiejscowić ją w historycznym kontekście indonezyjskiej obecności w Papui Zachodniej. Zachodnia Nowa Gwinea, teren zajęty przez Indonezję siłowo w latach 1960. był najdalej na wschód wysunięta prowincją Indonezji. Dla większości indonezyjskich urzędników pochodzących z Jawy, Sumatry, Bali, Madury czy nawet Sulawesi był odległym od domu wschodnim obszarem, poza miastami na wybrzeżu trudno dostępnym, zamieszkanym przez obco kulturowych i sceptycznie nastawionych do nich ludzi. Irian Jaya, jak nazwą te ziemie Indonezyjczycy, była więc dla urzędnika indonezyjskiego miejscem odosobnienia i ciężkiej pracy w znoju, ziemią do której można było wysłać za karę trudnego lub niesubordynowanego podwładnego. W rezultacie do Papui Zachodniej wysyłano nader często personel słabo doświadczony, uznany za niezdolny do pracy w centralnych wyspach Indonezji, względnie kadrowo niepotrzebny lub zdemoralizowany.

Dlatego groźba Rismy o przeniesieniu pracowników sektora publicznego do Papui, spotkało się z krytyką wielu obrońców praw człowieka. Sposób myślenia jakim wykazała się indonezyjska minister jako urzędnik publiczny uznano za kolonialny; ten sposób myślenia miał uczynić z Papui Zachodniej „wysypisko śmieci”. Haris Azhar, dyrektor wykonawczy Fundacji Lokataru uznał oświadczenie minister spraw społecznych za bardzo rasistowskie i dyskryminacyjne, czyniące z Rismy minister aspołeczną. Według Harisa Azhara te oświadczenie pokazuje, że Papua jest wysypiskiem śmieci, że prezydent Joko Widodo jest niekompetentny w radzeniu sobie z

ziemią Cenderawasih, a sama Indonezja nie ma serca dla Papui, a jedynie zabiera jej zasoby naturalne. Z taką interpretacją słów Rismy zgodził się dyrektor Amnesty International, Usman Hamid, wskazując, że słowa indonezyjskiej minister „głęboko zraniły uczucia braci w Papui”. Rasistowskie podłoże wypowiedzi Tri Rismaharini zaprzeczył Harry Hikmat, dyrektor generalny ds. rehabilitacji społecznej przy ministerstwie spraw społecznych. W jego opinii Risma nie ma rasistowskich intencji wobec Papuasów, wręcz przeciwnie, ona kocha Papuę. Według Hikmata „Risma jest uważana przez lokalnych mieszkańców Papui za papuaską matkę”, po tym jak pełniąc funkcję burmistrz Surabaja interweniowała na polu humanitarnym podczas katastrofy w Papui.

Zachodniopapuaską opinią publiczną wstrząsnęły jeszcze dwa inne wydarzenia, którym przypisywano podłoże rasistowskie. Pierwszym z nich było aresztowanie 26 lipca 2021 roku, młodego głuchoniemego Papuasa, Stevena Yadohamanga, mieszkańca Regencji Merauke. Yamin Kogoya z Australian National University, jako jeden z wielu członków społeczności akademickiej podkreśla, że ten incydent stanowi jedynie wierzchołek góry lodowej jeśli chodzi o nękanie, prześladowanie i tortury wobec rdzennej ludności od momentu, gdy rozpoczęła się indonezyjska okupacja Papui Zachodniej. Sam Yamin Kogoya wyznaje, że jego dorastanie na płaskowyżu Papui

więzało się z masą traumatycznych doświadczeń, które jest w stanie potwierdzić. Przeprasiny ze strony Sił Powietrznych Republiki Indonezji z pewnością nie zakończą ucisku ludu Papui Zachodniej. Według przewodniczącego Zjednoczonego Ruchu Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP) Benny'ego Wendy casus Stevena Yadohamanga to jeden z całego ciągu tego typu aktów pogardy względem jego narodu ze strony indonezyjskich funkcjonariuszy zintegrowanych sił wojska i policji (TNI/Polri) oraz Agencji Wywiadu Państwowego (BIN). „Obraz Obby'ego Kogoyi którego twarz była deptana butami policjantów w 2016 jest lustrzanym odbiciem ze scen ostatnich chwil życia George'a Floyda w USA w ubiegłym roku. Mój lud powstaje przeciwko systemowemu rasizmowi tak jak to było w 2019 roku, uczestnicząc w ruchu BLM, niosąc na ustach wezwanie „Papuan Lives Matter”. Cierpimy tak samo jak Rohingya i Afrykanie pod dominacją apartheidu”.

OŚWIADCZENIE BENNY'EGO WENDY Z OKAZJI 59. ROCZNICY POROZUMIENIA Z NOWEGO JORKU: „PAMIĘTAMY 15 SIERPIEŃ JAKO DZIEŃ ZDRADY”

W związku ze 59. rocznicą podpisania Porozumienia z Nowego Yorku, Benny Wenda, jako Prezydent Tymczasowy z ramienia Zjednoczonego Ruchu Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP) opublikował specjalne oświadczenie:

„15 sierpień 1962 to dzień zdrady dla Zachodnich Papuasów. To dzień potajemnej ugody pomiędzy USA, Indonezją i Holandią, za sprawą której zdecydowano o naszej przyszłości bez konsultacji z ludem Papui. Ugoda ta odbyła się, bez udziału nawet jednego przedstawiciela naszego narodu.

Postanowienia te były przyczyną inwazji Indonezji, jaka dokonała się w roku 1963, za przyzwoleniem mocarstw. Postanowiono, że odbędzie się referendum na zasadzie „jeden

człowiek-jeden głos”, w celu ustalenia losu Papui Zachodniej w dalszej perspektywie, lecz takie demokratyczne referendum nigdy się nie dokonało. Akt Wolnego Wyboru z 1969 roku (PEPERA 1969) to dla nas „Akt bez wyboru”- jedno wielkie oszustwo. Nasze prawo do samostanowienia zostało nam skradzione przez Zjednoczoną Republikę Indonezji.

Wzywam wszystkich mieszkańców Papui Zachodniej, czy to odbywających karę więzienia za {działalność niepodległościową}, czy to w obozach uchodźców, gdziekolwiek się znajdujecie, abyście nie dołączyli do świętowania Dnia Niepodległości Indonezji 17 sierpnia. To nie jest nasz dzień niepodległości, bowiem nasza niepodległość została wykorzeniona przez indonezyjskich żołnierzy. My mamy swą własną konstytucję! Mamy swój własny Rząd Tymczasowy (Pemerintah Sementara) oraz własnego Prezydenta Tymczasowego (Presiden Interim).

My wszyscy wiemy, że służba bezpieczeństwa będzie chodzić, pukać od drzwi do drzwi, zmuszając Zachodnich Papuasów do poniesienia czerwono-białej flagi Republiki Indonezji. Nie chcemy podnosić tej flagi! Jesteście w Papui Zachodniej, gdzie w majestacie tej flagi morduje się moich ludzi! Republika Indonezji musi uznać nasze prawa! Indonezjo -nie możesz zmuszać mojego ludu do uroczystego podniesienia Twojej flagi!

My przeżywamy dzień 15 sierpnia, jako Dzień Żałoby, kiedy to dokonała się zdrada wobec naszego narodu.

Rząd Republiki Indonezji powinien dokonać korekty historii, czego wyrazem byłoby uwolnienie wszystkich więźniów politycznych, łącznie z Rzecznikiem Międzynarodowym KNPB Victorem Frederikiem Yeimo i Fransem Wasini, członkiem Rządu Tymczasowego ULMWP. Ich kondycja jest bardzo niepokojąca, ponieważ są traktowani bardzo niehumanitarnie. Istnieje ryzyko ich rychłej śmierci w więzieniu, jeżeli nie uczyni się czegoś, aby jej zaradzić. Republika Indonezji musi pozwolić na przybycie Wysokiej Komisarz Praw Człowieka ONZ do Papui Zachodniej, aby przekonała się co w istocie dzieje z moim ludem i jakie cierpienia są mu zadawane.

My nigdy nie zapomnimy zdrady, jaka miała miejsce 15 sierpnia 1962 roku i była przyczyną niekończącego się rozlewu krwi i korzeniem impasu, w jakim się znaleźliśmy. Nigdy nie zaprzestaniemy walki, aż odzyskamy prawo do samostanowienia i przeprowadzimy referendum niepodległościowe w drodze międzynarodowych mediacji.

WSPOMNIENIE DAMIANUSA WERIAPA KOERNIEGO

20 czerwca 2021 roku w holenderskim Deventer zmarł Demianus Wariap Koerni, współzałożyciel grupy Mambesak, piewca zachodniopapuaskiej kultury w Europie oraz niezłomny admirator prawa do samostanowienia Papui Zachodniej. Jak wyznaje syn Arnolda Apa – Oridek Ap – do licznych zasług zmarłego należało między innymi stworzenie grupy Mambesak w czasie gdy Zachodni Papuasi byli zdruzgotani po Masakrze w Wamenie (Wamena Berdarah) w 1977 roku. Demianus W. Koerni zawsze wspierał działania Zjednoczonego Ruchu Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP), inspirował i scalał społeczność zachodniopapuaską swym zaangażowaniem i cennymi radami. Niezwykle istotny jest również fakt, że Demianus W. Koerni pomagał zorganizować obóz

dla uchodźców „Black Wara” po śmierci Arnolda Apa z rąk członków indonezyjskiej formacji sił specjalnych KOPASSUS w 1984 roku. „Pomagał nas ocalić i chronił nas jako małych chłopców”- wspomina z nieskrywanymi emocjami najstarszy z braci Ap. „Chroniłeś nas, kiedy byliśmy mali. Mama zawsze przypominała nam o dobroci wujka Demianusa Wariapa Koerniego. Uczyłeś nas o naszym dziedzictwie kulturowym, uczysz nas jak być dumnymi z tego, kim jesteśmy” – mówi Oridek Ap, który nie tylko kontynuuje muzyczne tradycje swojego ojca, ale pełni także funkcje szefa misji ULMWP do Unii Europejskiej.

Constantinopel Ruhukail, inny członek zespołu Mambesak, mieszkający obecnie w Papui Nowej Gwinei wspomina Demianusa W. Koerniego jako wytrawnego śpiewaka Mambesak intonującego pieśni całym sercem. Ruhukail przypomniał, że również Arnold Ap chwalił umiejętności D.W. Koerniego, zwłaszcza w śpiewie „Domi Douw”, pieśni ludowej w języku Ekari, rdzennej ludności regencji Paniai w Papui

Constantinopel Ruhukail przypomniał w tym kontekście, że zespół Mambesak nauczał jak odczuwać miłość i przynależność do Ziemi Cenderawasih: „Nie ma znaczenia, czy jesteście ludźmi wysp, plaż, gór, dolin, rzek, czy jezior – wszyscy jesteśmy Papuasami”. Według Ruhukaila, Demianus W. Koerni okazywał miłość do Papui śpiewając „Domi Douw” z tekstami w języku Ekari: „Chociaż pochodził z grupy etnicznej Biak, szanował innych Papuasów”.

DAWNI MYŚLIWI ZOSTALI OBROŃCAMI ŻÓŁWI

Anton Yeweni doskonale rozumie zachowanie samicy żółwia oliwkowego (*Lepidochelys olivacea*), gdy ta chce złożyć jaja. Gad robi od dwóch do trzech gniazd na plaży, aby oszukać drapieżniki, ale w rzeczywistości złoży jaja tylko do jednego

z nich, zanim zakopie je piaskiem. Gruntowna wiedza na temat życia żółwi 57-letniego Antona wynika z tego, że przez długi czas był łowcą żółwi w wiosce Makimi położonej w regencji Nabire. W przeszłości działał wraz z pięciorgiem rodzeństwa podczas każdego sezonu lęgowego żółwi, który zaczynał się w lutym. Polowali zarówno na żółwie jak i zbierali ich jaja, aby następnie je sprzedawać.

Dzisiaj bracia Yeweni wciąż urządzają polowania na żółwie jaja, ale całkowicie zmienił się cel tej działalności. Nie ma już mowy o spożyciu, ani tym bardziej sprzedaży. Teraz zbierają jaja po to aby wspierać proces rozmnażania żółwi. Anton Yeweni rozpoczął aktywność na rzecz ochrony żółwia sześć lat temu. Został włączony w program ochrony żółwia po otrzymaniu porady od Służby Morskiej i ds. Rybołówstwa w Nabire. „Kiedyś byliśmy myśliwymi, lecz teraz jesteśmy obrońcami żółwi. Jesteśmy bardzo źli, gdy ktoś zabija żółwie” – opisuje zmiany jakie zaszły w ich życiu po zmianie frontu.

Yeweni i pięciu jego braci zbudowali wylęgarnie żółwi za ich domem, który znajduje się na obrzeżach wioski Makimi. Obszar wylęgarni ma rozmiar 30×30 metrów i jest ogrodzony deskami i żelaznym drutem, dzięki czemu jaja są bezpieczne przed drapieżnikami. Grupa ochrony żółwi Yeweni jest znana jako Ember, co oznacza sześcioro rodzeństwa. Początkowo ich wysiłek został zlekceważony przez lokalnych mieszkańców, którzy identyfikowali ich jako łupieżców zasobów, które teraz nagle zaczęli chronić. Bracia pozostali jednak niewzruszeni i dzisiaj wspiera ich także wielu okolicznych mieszkańców. „Pozostajemy obojętni gdy się z nas śmieją. Nadal chronimy żółwie i zapraszamy mieszkańców do przyłączenia się do ruchu. Wielu ludzi jest już świadomych i nie chce polować na żółwie”.

Wypuszczenie młodych żółwi do morza bracia Yeweni uczynili główną atrakcją turystyczną w wiosce Makimi. Każdy odwiedzający, który chce osobiście wypuścić świeżo wyklutego żółwia musi zapłacić 20 tys. rupii indonezyjskich.

Autorzy: Damian Żuchowski, Rafał Szymborski

Źródła: WolneMedia.net i Free West Papua Campaign Poland

BIBLIOGRAFIA

1. Victor Yeimo: Saya sakit, saya mau berobat, <https://wagadei.com/2021/08/26/victor-yeimo-saya-sakit-saya-mau-berobat/>
2. Interim President Wenda: Victor Yeimo must be immediately released, <https://www.ulmwp.org/interim-president-wenda-victor-yeimo-must-be-immediately-released>
3. Hengky Yeimo, Minta Victor Yeimo dikeluarkan dari tahanan, massa di Kejati Papua dibubarkan polisi, <https://jubi.co.id/minta-victor-yeimo-dikeluarkan-dari-tahanan-massa-di-kejati-papua-dibubarkan-polisi/>
4. Penahanan Victor Yeimo Mendapat Perhatian Internasional, <https://suarapapua.com/2021/08/12/penahanan-victor-yeimo-mendapat-perhatian-internasional/>
5. Hengky Yeimo, LP3BH Manokwari desak Pangdam Kasuari bebaskan Maikel Yaam dan Simon Waymbewer, Artikel ini telah tayang di jubi.co.id, <https://jubi.co.id/lp3bh-manokwari-desak-pangdam-kasuari-bebaskan-maikel-yaam-dan-simon-waymbewer/>
6. Ronna Nirmala, Papuan pro-independence activist Yeimo to stand trial next, week <https://asiapacificreport.nz/2021/08/20/papuan-pro-independence-activist-yeimo-to-stand-trial-next-week/>
7. KNPB Serukan Begini Jika Victor Yeimo Tidak Segera Dibebaskan <https://suarapapua.com/2021/08/09/knpb-serukan-begini-jika-victor-yeimo-tidak-segera-dibebaskan/>
8. Hengky Yeimo, Minta Victor Yeimo dikeluarkan dari tahanan,

massa di Kejati Papua dibubarkan polisi,
<https://jubi.co.id/minta-victor-yeimo-dikeluarkan-dari-tahanan-massa-di-kejati-papua-dibubarkan-polisi/>

9. Simion Kotouki, Mahasiswa dan Rakyat Mee minta Bebaskan Victor Yeimo: Ini Pernyataan Sikapnya,
<https://suarameepago.com/tanah-papua/2021/08/09/mahasiswa-dan-rakyat-mee-minta-bebaskan-victor-yeimo-ini-pernyataan-sikapnya/>

10. Abeth You, Kepala Suku Besar Paniai sesalkan tindakan polisi mendorong John NR Gobai,
<https://jubi.co.id/kepala-suku-besar-paniai-sesalkan-tindakan-polisi-mendorong-john-nr-gobai/>

11. Bangun Santoso i Novian Ardiansyah, Hak Tak Terpenuhi di Rutan Mako Brimob, Kejaksaan Diminta Pindahkan Viktor ke LP Abupera,
<https://www.suara.com/news/2021/08/08/124920/hak-tak-terpenuhi-di-rutan-mako-brimob-kejaksaan-diminta-pindahkan-viktor-ke-lp-abupera?page=all>

12. Hengky Yeimo, Emanuel Gobay: Kajati Papua menahan Victor Yeimo tanpa dasar hukum,
<https://jubi.co.id/emanuel-gobay-kajati-papua-menahan-victor-yeimo-tanpa-dasar-hukum/>

13. Victor Yeimo Akhirnya Dibantar ke Rumah Sakit Dua Hari Setelah Perintah Pengadilan Terbit
<https://www.tempo.co/abc/6920/victor-yeimo-akhirnya-dibantar-ke-rumah-sakit-dua-hari-setelah-perintah-pengadilan-terbit>

14. Piter Lokon, Ribuan masyarakat Yahukimo minta pembebasan Victor Yeimo,
<https://jubi.co.id/ribuan-masyarakat-yahukimo-papua-minta-pembebasan-victor-yeimo/>

15. Treason trial of West Papua's Victor Yeimo begins, calls for his release persist,

<https://www.rnz.co.nz/international/pacific-news/449985/treason-trial-of-west-papua-s-victor-yeimo-begins-calls-for-his-release-persist>

16. Update on Victor Yeimo – Trial adjourned due to deteriorating health condition, delayed medical treatment, responses from the UN, <https://www.tapol.org/news/update-victor-yeimo-trial-adjourned-due-deteriorating-health-condition-delayed-medical>

17. Bebaskan Victor Yeimo yang kondisi kesehatannya memburuk, <https://www.amnesty.id/bebaskan-victor-yeimo-yang-kondisi-kesehatannya-memburuk/>

18. Piter Lokon, Satu tertembak dan 48 warga ditangkap di Yahukimo, <https://jubi.co.id/satu-tertembak-dan-48-warga-ditangkap-di-yahukimo/>

19. Adi Briantika, Kuasa Hukum Minta Viktor Yeimo Pindah Tempat Tahanan Demi Kesehatan, <https://tirto.id/kuasa-hukum-minta-viktor-yeimo-pindah-tempat-tahanan-demi-kesehatan-gjhe>

20. Papuan protestor dies in hospital after being shot by security force members in Yahukimo, <https://www.humanrightspapua.org/news/33-2021/868-papuan-protestor-dies-in-hospital-after-being-shot-by-security-force-members-in-yahukimo>

21. 2 Anggota Manfet Patem Ditangkap, Diduga Terlibat Penyerangan di Maybrat, <https://kumparan.com/balleonews/2-anggota-manfet-patem-ditangkap-diduga-terlibat-penyerangan-di-maybrat-1wS6oU3q8ys/full>

22. Benny Mawel, TPNPB: Operasi militer tidak akan menghentikan kami, <https://jubi.co.id/papua-tpnpb-operasi-militer-tidak-akan-menghentikan-kami/>

23. Hengky Yeimo, LP3BH Manokwari desak Pangdam Kasuari bebaskan Maikel Yaam dan Simon Waymbewer, <https://jubi.co.id/lp3bh-manokwari-desak-pangdam-kasuari-bebas-kan-maikel-yaam-dan-simon-waymbewer/>
24. Indonesian military, police continue Papua crackdown over soldier deaths, <https://asiapacificreport.nz/2021/09/12/indonesian-military-police-continue-papua-crackdown-over-soldier-deaths/>
25. Hengky Yeimo, Ratusan warga Maybrat mengungsi dan melarikan diri ke hutan, <https://jubi.co.id/papua-barat-ratusan-warga-maybrat-mengungsi-dan-melarikan-diri-ke-hutan/>
26. Rita Ayuningtyas, Gubernur Papua Barat Ajak Warga Maybrat Kembali ke Rumah Masing-Masing, <https://www.liputan6.com/news/read/4649950/gubernur-papua-barat-ajak-warga-maybrat-kembali-ke-rumah-masing-masing>
27. Hengky Yeimo, KNPB Maybrat bantah tudingan polisi terkait pembunuhan 4 anggota TNI, <https://jubi.co.id/KNPB-maybrat-bantah-tudingan-polisi-terkait-pembunuhan-4-anggota-tni/>
28. Situation in Maybrat Regency – Army arrests two Papuans in Kisor, <https://humanrightspapua.org/news/33-2021/877-update-on-situation-in-maybrat-regency-army-arrests-two-papuans-in-kisor>
29. Four Indonesian soldiers killed in Papua guerilla attack, <https://www.france24.com/en/live-news/20210903-four-indonesian-soldiers-killed-in-papua-guerilla-attack>
30. Diserang OTK, 4 anggota TNI di Maybrat meninggal dunia, <https://jubi.co.id/diserang-otk-4-anggota-tni-di-maybrat-meninggal-dunia/>
31. Hengky Yeimo, 833 warga sipil Puncak masih mengungsi ke

Mimika,

<https://jubi.co.id/833-warga-sipil-puncak-masih-mengungsi-ke-mimika-papua/>

32. Perang di Ilaga Papua Saat Gubernur Sakit dan Internet Putus,

<https://www.cnnindonesia.com/nasional/20210528072311-20-647689/perang-di-ilaga-papua-saat-gubernur-sakit-dan-internet-putus>

33. Chris Barrett Karuni Rompies, Indonesian manhunt for 170 „terrorists” slammed as licence to „shoot anyone”,
<https://www.smh.com.au/world/asia/indonesian-manhunt-for-170-terrorists-decried-as-excuse-to-shoot-anyone-20210603-p57xq6.html>

34. Interim President: Another bloody massacre in occupied West Papua,

<https://www.ulmwp.org/interim-president-another-bloody-massacre-in-occupied-west-papua>

35. Markus You, Mahasiswa Papua di Bogor Tuntut Tarik Militer dari Kabupaten Puncak

<https://suarapapua.com/2021/05/23/mahasiswa-papua-di-bogor-tuntut-tarik-militer-dari-kabupaten-puncak/>

36. Yuliana Lantipo, War’ is Over: Puncak Regent Sends Dispalced People Home in „Burning Bezoar” Ceremony,
<https://en.jubi.co.id/war-puncak-regent-displaced-people-burning-bezoar-ceremony/>

37. Yuliana Lantipo, Meski tak bisa beri jaminan keamanan, Bupati Puncak minta pengungsi pulang,
<https://jubi.co.id/meski-tak-bisa-beri-jaminan-keamanan-bupati-puncak-papua-minta-pengungsi-pulang/>

38. Crackdown on TPN-PB Way to Smooth Jakarta-Papua Dialogue: Minister,

<https://en.jubi.co.id/tpnpb-crackdown-dialogue-papua-jakarta-dialogue/>

39. Benny Mawel, Nine reasons why Jakarta has branded Papuan armed rebels as „terrorists”, <https://asiapacificreport.nz/2021/06/13/nine-reasons-why-jakarta-has-branded-papuan-armed-rebels-as-terrorists/>
40. Kajian LSM : Ada militer dan Timses Jokowi di balik sengkaret gunung emas Wabu, Intan Jaya, <https://jubi.co.id/kajian-lsm-ada-militer-dan-timses-jokowi-dalam-konflik-intan-jaya/>
41. Victor Mambor, Diduga ada indikasi kepentingan ekonomi dalam serangkaian Operasi Militer Ilegal di Intan Jaya, Papua, <https://jubi.co.id/diduga-ada-indikasi-kepentingan-ekonomi-dalam-serangkaian-operasi-militer-ilegal-di-intan-jaya-papua/>
42. Abeth You, P2MA-PTP tolak penambangan emas di Blok Wabu, <https://jubi.co.id/p2ma-ptp-tolak-penambangan-emas-di-blok-wabu/>
43. Kuat Dugaan Ada Mafia Lelang Blok Wabu, Kementerian ESDM Harus Buka Suara, <https://www.gatra.com/detail/news/523789/ekonomi/kuat-dugaan-ada-mafia-lelang-blok-wabu-kementerian-esdm-harus-buka-suara>
44. Closing Tensions Over Wabu Block Mining, Luhut Pandjaitan And Haris Azhar Suggested „Land Coffee”, <https://voi.id/en/news/80969/closing-tensions-over-wabu-block-mining-luhut-pandjaitan-and-haris-azhar-suggested-land-coffee>
45. New NGO report reveals relationships between military deployment and economic interests in West Papua, <https://humanrightspapua.org/news/33-2021/873-new-ngo-report-reveals-relations-between-military-deployment-and-economic-interests-in-west-papua>
46. Elias Douw, FKMI serukan tolak blok wabu, <https://wagadei.com/2021/10/14/fkmi-serukan-tolak-blok-wabu/>
47. Hari ini RUU Otsus Papua disahkan dewan, ini sejumlah

pasal perubahan,
<https://jubi.co.id/ruu-otsus-papua-disahkan-dewan-ini-sejumlah-pasal-perubahan/>

48. Bukaiyedi Yeimo, Solidaritas Pemuda Paniai Di Nabire Menolak Pembahasan RUU Otsus,
<https://suarameepago.com/berita/2021/07/15/solidaritas-pemuda-paniai-di-nabire-menolak-pembahasan-ruu-otsus/>

49. Philemon Keiya, Ketua DPR Deiyai Sayangkan Sikap Arogansi Kepolisian Terhadap Mahasiswa,
<https://suarameepago.com/berita/2021/07/15/ketua-dpr-deiyai-sayangkan-sikap-arrogansi-kepolisian-terhadap-mahasiswa/>

50. Papuan Special Autonomy Law Must Ensure Protection of Indigenous Rights and Meaningful Involvement of Papuan People,
<https://www.amnesty.org.au/papuan-special-autonomy-law-must-ensure-protection-of-indigenous-rights-and-meaningful-involvement-of-papuan-people/>

51. Ini 4 Pernyataan Sikap Papua Barat Sambut Penetapan UU Otsus Jilid II,
<https://koreri.com/2021/07/15/ini-4-pernyataan-sikap-papua-barat-sambut-penetapan-uu-otsus-jilid-ii/>

52. Hans Kapisa, UU Otsus disahkan, KNPB Mnuqwar: Selamat, penderitaan orang Papua diperpanjang,
<https://jubi.co.id/uu-otsus-disahkan-knpb-mnuqwar-selamat-penderitaan-orang-papua-diperpanjang/>

53. Pendeta Benny Giay: Otsus Bukan Keinginan Masyarakat Papua,
<https://www.idntimes.com/news/indonesia/irfanfathurohman/pendeta-benny-giay-otsus-bukan-keinginan-masyarakat-papua/2/4>

54. Tolak Otsus Jilid II, TPNPB-OPM: Kami Mau Tentukan Nasib Sendiri,
<https://www.idntimes.com/news/indonesia/irfanfathurohman/tolak-otsus-jilid-ii-tpnpb-opm-kami-mau-tentukan-nasib-sendiri/3>

55. Pembubaran aksi tolak RUU Otsus Papua pada Rabu membungkam demokrasi,
<https://jubi.co.id/pembubaran-aksi-tolak-ruu-otsus-papua-pada-rabu-membungkam-demokrasi/>
56. Budiarti Utami Putri, Badan Khusus pada UU Otsus Papua Dinilai Hilangkan Semangat Desentralisasi,
<https://nasional.tempo.co/read/1483630/badan-khusus-pada-uu-otsus-papua-dinilai-hilangkan-semangat-desentralisasi>
57. Hengky Yeimo, Hipmapas tolak pengesahan RUU Otsus Papua,
<https://jubi.co.id/hipmapas-tolak-pengesahan-ruu-otsus-papua/>
58. HIPMAPAS Tolak Pengesahan RUU Otsus Papua,
<http://www.nabire.net/hipmapas-tolak-pengesahan-ruu-otsus-papua/>
59. Demo Tolak Otsus, 23 Mahasiswa Papua Ditangkap Aparat,
<https://www.cnnindonesia.com/nasional/20210714134727-32-667606/demo-tolak-otsus-23-mahasiswa-papua-ditangkap-aparat>
60. Adi Briantika, 15 Demonstran Tolak Otsus Papua Jilid II Ditangkap di Kompleks DPR,
<https://tirto.id/15-demonstran-tolak-otsus-papua-jilid-ii-ditangkap-di-kompleks-dpr-f9Fg>
61. Tolak Otsus Jilid II, KNPB: Rakyat Papua Tuntut Referendum,
<https://suarapapua.com/2021/07/14/tolak-otsus-jilid-ii-knpb-rakyat-papua-tuntut-referendum/>
62. Agung Sandy Lesmana i Muhammad YasirKamis,Tolak Otsus Papua Jilid II, TPNPB-OPM: Kami Mau Tentukan Nasib Sendiri!,
<https://www.suara.com/news/2021/07/15/145310/tolak-otsus-papua-jilid-ii-tpnpb-opm-kami-mau-tentukan-nasib-sendiri?page=all>
63. Benny Mawel, ULMWP dan KNPB tolak rencana pengesahan RUU Perubahan UU Otsus Papua,
<https://jubi.co.id/ulmwp-dan-knpb-tolak-rencana-pengesahan-ruu>

-perubahan-uu-otsus-papua/

64. Breaking News, Masa Aksi Tolak otsus Jilid II bubarkan paksa dengan kekuatan Militer, <https://www.wekonews.com/2021/07/15/breaking-news-masa-aksi-tolak-otsus-jilid-ii-bubarkan-paksa-dengan-kekuatan-militer/>

65. Hengky Yeimo, Revisi UU Otsus Papua hanya jawab kebutuhan pemerintah pusat dan parpol, <https://jubi.co.id/revisi-uu-otsus-papua-hanya-jawab-kebutuhan-pemerintah-pusat-dan-parpol/>

66. 714 Ribu Orang dan 112 Organisasi Diklaim Tolak Otsus Papua, <https://www.cnnindonesia.com/nasional/20210716190948-32-668829/714-ribu-orang-dan-112-organisasi-diklaim-tolak-otsus-papua>

67. Abeth You, KNPB sebut Indonesia tunjukkan sikap kompromi sepihak terkait RUU Otsus, <https://jubi.co.id/knpb-sebut-indonesia-tunjukkan-sikap-kompromi-sepihak-terkait-ruu-otsus/>

68. Alfred Anouw: Revisi UU Otsus, Jangan Sakiti Hati Rakyat Papua, <https://metromerauke.com/2021/07/07/alfred-anouw-revisi-uu-otsus-jangan-sakiti-hati-rakyat-papua/>

69. Arjuna Pademme, Alfred Anouw: Revisi UU Otsus keinginan para elite, bukan rakyat Papua, <https://jubi.co.id/alfred-anouw-revisi-uu-otsus-keinginan-para-elite-bukan-rakyat-papua/>

70. Adi Briantika, UU Otsus Papua Jilid 2: Uang Tak Menyelesaikan Konflik Tanah Mama, <https://tirto.id/uu-otsus-papua-jilid-2-uang-tak-menyelesaikan-konflik-tanah-mama-ghNi>

71. Former Kabais: There are different views on the status of Papua,

<https://realpapua.com/former-kabais-there-are-different-views-on-the-status-of-papua/>

72. Arjuna Pademme, Aktivis FRI-WP: Kesakralan Pembukaan UUD 1945 tak berlaku untuk Papua, <https://jubi.co.id/aktivis-fri-wp-kesakralan-pembukaan-uud-1945-tak-berlaku-untuk-papua/>

73. Soleman B. Ponto, Predikat Teroris OPM-KKB dan Asa Perdamaian Papua, <https://www.gatra.com/detail/news/510861/kolom/predikat-teroris-opm-kkb-dan-asa-perdamaian-papua>

74. Arjuna Pademme, Indonesia yakin menang kalau Papua referendum, Ginting: Kenapa tak dilakukan?, <https://jubi.co.id/indonesia-yakin-menang-kalau-papua-referendum-ginting-kenapa-tak-dilakukan/>

75. Arjuna Pademme, Aktivis FRI-WP: Apa yang spesial dari Otsus Papua, <https://jubi.co.id/aktivis-fri-wp-apa-yang-spesial-dari-otsus-papua/>

76. Hengky Yeimo, Rakyat Papua akan terus melawan praktik rasisme, <https://jubi.co.id/rakyat-papua-akan-terus-melawan-praktik-rasisme/>

77. Victor Yeimo: Saya sakit, saya mau berobat, <https://wagadei.com/2021/08/26/victor-yeimo-saya-sakit-saya-mau-berobat/>

78. Benny Mawel, Gustav Kaver sebut demokrasi mati dan rasisme merajalela, <https://jubi.co.id/gustav-kaver-sebut-demokrasi-mati-dan-rasisme-merajalela/>

79. Riyan Setiawan, Isu Rasisme Risma: Betapa Ngawurnya Jadikan Papua Pembuangan ASN,

<https://tirto.id/isu-rasisme-risma-betapa-ngawurnya-jadikan-papua-pembuangan-asn-ghK6>

80. Risma Ancam Pindahkan ASN Tak Becus ke Papua, Publik Bereaksi,

<https://news.detik.com/berita/d-5642705/risma-ancam-pindahkan-asn-tak-becus-ke-papua-publik-bereaksi>

81. Kemensos Bantah Dugaan Rasisme: Risma Itu Jadi Mamanya Papua,

<https://www.cnnindonesia.com/nasional/20210714150246-20-667648/kemensos-bantah-dugaan-rasisme-risma-itu-jadi-mamanya-papua>

82. Wenda demands Indonesia's expulsion from UN human rights body citing „systematic racism”,

<https://morningstaronline.co.uk/article/w/wenda-demands-indonesias-expulsion-un-human-rights-body-citing-systematic-racism>

83. Interim President: Indonesia must be suspended from UN HRC over systematic racism

<https://www.ulmwp.org/interim-president-indonesia-must-be-suspended-from-un-hrc-over-systematic-racism?fbclid=IwAR3l5bAvokdCOiPP7raQlrXDXAiu6s0tuIeiUNaadFt9R8yYSZMsTej9ICI>

84. Interim President: Remember August 15 as a day of betrayal,

<https://www.ulmwp.org/interim-president-remember-august-15-as-a-day-of-betrayal>

85. Hengky Yeimo, Demianus W Koerni berpulang, Papua kehilangan salah satu musisi terbaiknya,

<https://jubi.co.id/demianus-w-koerni-berpulang-papua-kehilangan-salah-satu-musisi-terbaiknya/>

86. Aryo Wisanggeni, Bekas pemburu jadi pelestari penyu,

<https://jubi.co.id/papua-bekas-pemburu-jadi-pelestari-penyu/>